

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia , Farská č. 1,  
949 01 Nitra ; peter.mizia@gmail.com , tel . 037- 6579461

# MACHULINCE

ZADANIE ÚPN - OBCE

TEXTOVÁ ČASŤ



**SPRACOVATEĽ :** NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. Arch. Peter Mizia,  
Farská č.1, 949 01 Nitra  
**HLAVNÝ RIEŠITEĽ :** Ing. arch. Peter Mizia  
**OBSTARÁVATEĽ :** Obec Machulince  
**DÁTUM:** 11/2022

## **O B S A H**

1. Dôvody na obstaranie územného plánu.
2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa, varianty a alternatívy riešenia územia.
3. Vymedzenie riešeného územia.
4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja na územie obce Machulince vrátane výstupov zo záväznej časti.
5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia.
6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce.
7. Základné demografické údaje a prognózy.
8. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce. Objekty pamiatkového fondu.
9. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce.
10. Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia.
11. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastov a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia.
12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia.
13. Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva.
14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia, vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu.
15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby.
16. Požiadavky z hľadiska životného prostredia prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie.
17. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu.
18. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť územným plánom zóny.
19. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.
20. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby.
21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu.

### Základné údaje:

OBJEDNÁVATEĽ: Obec Machulince

OBSTARÁVATEĽ: Obec Machulince

KÓD OBCE: 500500

OSOBA SPÔSOBILÁ NA OBSTARÁVANIE ÚPN OBCE: Ing. Margita Ficzo

SPRACOVATEĽ: NEUTRA, architektonický ateliér, Ing. arch. Peter Mizia, Farská č. 1, 949 01 Nitra

## **1. Dôvody na obstaranie územného plánu**

- Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Machulince:
- Obec nemala doposiaľ vypracovaný záväzný územno - plánovací dokument, má záujem o vypracovanie urbanistickej rozvojovej koncepcie formou územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme;
  - je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
  - zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;
  - podrobne zmapovať, zhodnotiť a zaregulovať celé záujmové územie obce, rešpektovať vlastnícke vzťahy;
  - umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb, podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
  - chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru.

Zadanie je spracované v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vykonanými Prieskumami a rozborami, ktoré sú prvou fázou, nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Machulince.

Zadanie je vypracované na základe zmluvy o dielo č. 5/2022, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Machulince. a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami podľa § 10 zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

## **2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa varianty a alternatívy riešenia**

Všeobecné zásady rozvoja obce a spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, dobudovanie ďalších úsekov kanalizácie a vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov v rozvojových oblastiach;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;

- navrhnuť chýbajúcu technickú vybavenosť;
  - vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe referenčného uzla;
  - v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom zachovať ekologickú stabilitu územia;
  - vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí;
  - vytvoriť predpoklady pre rozvoj agroturistiky, turistiky, horskej cyklistiky a súvisiacich služieb;
  - zachovať tradíciu bežeckých pretekov ;
  - obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky stavebné pamiatky, pamätihodnosti , zvláštnosti a tradície;
  - v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti a služieb;
- Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Machulince je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:
- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
  - pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
  - ÚPN obce bude riešený v súlade s ÚPN regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja a jeho záväznou časťou.

V oblasti rozvoja dopravy je potrebné :

- priority rozvoja dopravnej infraštruktúry obce zosúladiť s Programovým vyhlásením vlády SR (2016 – 2020) za oblasť dopravy, s Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2011 v znení KURS 2011, Operačným programom Integrovaná infraštruktúra 2014-2020, Stratégiou rozvoja dopravy SR do roku 2020 a každoročne aktualizovaným Rozvojovým programom priorít verejných prác;
- dopravné napojenia rozvojových lokalít, navrhované cestné komunikácie, plochy statickej dopravy, cyklistické a pešie trasy, je potrebné riešiť v súlade s aktuálne platnými TP a STN;
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č.223/2013 o národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

Predmetom riešenia je proporčné riešenie celého územia obce Machulince. V riešenom území sa nachádzajú plochy, na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia v zmysle navrhovanej rozvojovej koncepcie.

### 3. Vymedzenie riešeného územia

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou Machulince.

Celková plošná výmera katastrálneho územia Machulince je 942 118 ha. Stred obce leží v nadmorskej výške 230 m. n. m.. Najvyšší vrch riešeného územia - Mačací vrch (693 m. n. m.), Katastrálne územie Machulince leží v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Zlaté Moravce. Geograficky možno obec polohovo zaradiť do regiónu horného Požitavia .

Katastrálne územie Machulince hraničí :

- zo severovýchodu s katastrálnym územím obce Obyce
- zo severu v krátkom úseku s katastrálnym územím obce Hostie
- zo západu s katastrálnym územím obce Topoľčianky
- z juhu a východu hraničí obec s katastrálnym územím obce Žitavany

Obec leží na severovýchode Nitrianskeho samosprávneho kraja, vo vzdialenosti 4 km od okresného mesta Zlaté Moravce a 33 km od krajského mesta Nitra.

Údolie Žitavy oddeľuje a odvodňuje dve susedné horstvá, južné a juhovýchodné svahy Tríbečského pohoria a a západné svahy Pohronského Inovca. Sieť Žitavy je vejárovitá a zo svahov Tríbeča a Pohronského Inovca priberá viacero nie príliš výdatných prítokov Machulinský potok, Suchý potok, Kopanický jarok.

Vzhľadom k tomu, že územie obce sa nachádza v hraničnom pásme oboch pohorí, priestor sa vyznačuje pestrosťou geologického zloženia. Časť územia patrí k neogénnej podunajskej panve pohoria Tríbeč a časť oblasti neovulkanickému pohoriu Pohronský Inovec. V blízkosti povodia rieky Žitavy však možno pozorovať aj prelínanie geologickej reliéfnej stavby oboch odlišných pohorí (obr. č. 1). Obec Machulince sa nachádza v kotline uzavretej z troch strán (východ, sever, západ). Otvorená je iba z juhu, kde zasahuje okraj Podunajskej nížiny. Stret týchto troch odlišných geologických zložení, ako aj osobitých geomorfologických (povrchovotvorných) charakterov dáva tejto oblasti osobitý význam z hľadiska flóry a fauny a zabezpečuje veľkú pestrosť tvárnosti povrchu zeme.

Žitava rozdeľuje riešené územie na SV horskú - zalesnenú časť a SZ poľnohospodársky využívanú časť. Obec leží v malebnom prostredí pod úpäťm pohoria Pohronský Inovec v rekreačnom územnom celku Topoľčianky. Obkolesujú ju plochy nelesnej drevinovej vegetácie, remízky, lúky, lesný porast. Všetky prvky súčasnej krajinej štruktúry, či už antropogénne alebo prírodné, dotvárajú krajinný obraz územia. Kolorit krajiny sú farebné premeny lesných porastov, remízok, ovocných sádov a záhrad v každom ročnom období.

Zemepisnú polohu charakterizujú súradnice 18°26'02''E východnej zemepisnej dĺžky a 48°24'46''N severnej zemepisnej šírky.

#### **4. Požiadavky vyplývajúce z Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja na územie obce Machulince vrátane výstupov zo záväznej časti**

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29. mája 2012.

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja a jeho Zmeny a Doplnky č.1 boli schválené uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č.6/2015.

Kapitola obsahuje požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

#### **I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja**

##### **1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry**

- 1.1 Vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vnútroregionálnych a nadregionálnych vzťahov pri zdôraznení územnej polohy kraja medzinárodného významu, ktorý je potrebné zapojiť do širších medzinárodných sídelných súvislostí, čo predpokladá:
- 1.7. Rozvíjať centrá osídlenia ako centrá zabezpečujúce vyššiu a špecifickú občiansku vybavenosť aj pre obce v ich zázemí.

- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
  - 1.15.3. Ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa (Bánovce nad Bebravou ) – Topoľčany - Nitra – Nové Zámky – Komárno.
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrohistorických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:
  - podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrohistorických a urbanisticko-architektonických daností,
  - 1.16.2. Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
  - 1.16.3. A dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
  - 1.16.4. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou; na území, na ktorom je potrebné vzhľadom na výsledky monitorovania záťaže radónom realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, nemocníc, školských a predškolských zariadení a liečební.

## **2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva**

Rozvíjať zvyšovanie kvality rekreačných priestorov, rekreačných areálov, najmä kúpalísk a termálnych kúpalísk, a úroveň poskytovania služieb rekreačného charakteru.

- 2.1. Usmerňovať funkčno-priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov kraja, najmä mesta Nitry a ostatných väčších miest, na každodennú a víkendovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus. Podporiť predovšetkým rozvoj tých foriem turizmu, ktoré majú medzinárodný význam - turizmus pri vode na úrovni termálnych kúpalísk až relaxačno-rehabilitačných zariadení, rekreačný turizmus pre pobyt pri vodných plochách (štrkoviskách), vodná turistika a výletné plavby (na Dunaji), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový turizmus a výstavníctvo (Nitra - Agrokomplex), tranzitný turizmus.
- 2.2. Usmerňovať tvorbu funkčno-priestorového subsystému na vytváranie súvislejších rekreačných území, tzv. rekreačných krajinných celkov:

- 2.2.5. V severnom cípe Zlatých Moraviec s centrom v Topoľčiankach,
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.
- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.15. Dodržiavať na území národných parkov a chránených krajinných oblastí a v územiach európskeho významu únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a turizmom.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

### **3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja**

#### 3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky a Komárno.
- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

#### 3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
  - 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.
  - 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno - historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívaním pritom predovšetkým miestnych surovín,
  - 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).
- 3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
  - 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
  - 3.3.3. Zabezpečovať protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
  - 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
  - 3.3.5. Zabezpečovať v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťažnými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.
  - 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
  - 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný lesný hospodársky plán, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
  - 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami lesných hospodárskych plánov.
  - 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
  - 3.3.10. Netriešitiť ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.

#### **4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí**

##### 4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania - ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.



- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
  - 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.
- 4.3. V oblasti sociálnych vecí
- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
  - 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantity sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
  - 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
  - 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
  - 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).
- 4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry
- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
  - 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
  - 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
  - 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

## **5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu**

- 5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie
- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
  - 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.

- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov,
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

## 5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.
- 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradi a zachovanie prírodných depresíí, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

## 5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

## **6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrohistorického dedičstva**

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
  - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
  - 6.7.4. Národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostolany pod Trbečom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.
  - 6.7.5. historické technické diela,
  - 6.7.6. objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma,
  - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.

- 6.8. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma.
- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.
- 6.10. Vytvárať územno – technické podmienky pre odkláňanie tranzitnej dopravy mimo existujúce či navrhované pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

## **7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia**

- 7.35. Rezervovať koridor pre homogenizáciu ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7.5/60.
- 7.39. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homogenizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
- 7.40. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.

## **8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia**

### 8.1. V oblasti vodného hospodárstva

#### 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:

- 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.
- 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách.

#### 8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území,
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch,
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhovať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu

protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,

8.1.4. Na úseku vodných nádrží a prevodov vody

- 8.1.4.1. zabezpečiť územnú ochranu pre: hať Kamenín na Hrone - kategória „B“, nádrž Obyce na Žitave - kategória „C“ (po 25 rokoch), nádrž Hostie na Hostianskom potoku - evidovaná lokalita vodohospodárskeho diela, Horné Turovce na Krupinici - evidovaná lokalita vodohospodárskeho diela, Plášťovce na Litave - evidovaná lokalita vodohospodárskeho diela, Bojná na Bojnianke - evidovaná lokalita vodohospodárskeho diela, hať Kamenica na Hrone - evidovaná lokalita vodohospodárskeho diela a stupeň Kolárovo na splavnenie Váhu.

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov,

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

- 8.1.6.1. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídel so spoločnou ČOV,
- 8.1.6.2. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
- 8.1.6.3. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržávaním dažďových vôd v území,
- 8.1.6.4. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ.
- 8.1.6.7. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre zodpovedajúcu úroveň odvádzania a sekundárneho (biologického) čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s produkciou organického znečistenia od 2000 EO do 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2015 v súlade s plánom verejných kanalizácií.
- 8.1.6.9. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre výstavbu alebo dobudovanie stokových sietí a výstavbu nových ČOV, prípadne rozšírenie, intenzifikáciu alebo obnovu existujúcich ČOV v aglomeráciách nad 10 000 obyvateľov (v zmysle prílohy 4.1. Vodného plánu Slovenska):  
4. aglomerácia Zlaté Moravce.
- 8.1.6.10. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre splnenie cieľov stanovených do roku 2015 výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie, intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2000 do 10 000 EO (v zmysle prílohy 4.1. Vodného plánu Slovenska).  
7. aglomerácie v okrese Zlaté Moravce: Topoľčianky – navrhuje sa zmena odvádzania odpadových vôd z tejto aglomerácie na ČOV Zlaté Moravce.

8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.5. rešpektovať existujúce koridory vedení 110kV a navrhované siete v existujúcich či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.11. rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novonavrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu,
- 8.2.15. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 8.2.16. obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny,
- 8.2.17. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. rešpektovať existujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení,
- 8.3.2. rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov,
- 8.3.3. akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách,
- 8.3.4. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou,
- 8.3.5. vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi,
- 8.3.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti,

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

## **II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY**

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

### **1. V oblasti cestnej dopravy**

- 1.14. Cesta II/511: obchvat obcí Bešeňov, Dolný Ohaj a mesta Zlaté Moravce.
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.
- 2.3. Elektrifikácia a technická modernizácia trate č.123 A (Leopoldov) – Nitra – Kozárovce.

### **5. V oblasti vodného hospodárstva**

- 5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd

- 5.1.2. stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR a ďalších vodných tokov v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva, najmä:
- 5.1.6. evidované vodohospodárske diela:
- a) nádrž Hostie na Hostianskom potoku,

## 5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)
- 5.2.4. prívody vody a vodovodné siete v sídlach v ochrannom pásme jadrovej elektrárne Mochovce,
- 5.2.12. rozšírenie skupinového vodovodu Zlaté Moravce – Vráble,
- 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....),
- 5.3.4. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách od 2 do 10 tis. EO:
- k) v okrese Zlaté Moravce: Topoľčianky, Tekovské Nemce – Čaradice.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

## 5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

Z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke leží obec v spádovom území okresného mesta Zlaté Moravce, z čoho vyplývajú jeho silné gravitačné väzby na mesto ako centrum administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, ale i centrum hospodárskych aktivít a školstva.

Katastrálne územie obce leží v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Zlaté Moravce.

Katastrálne územie Machulince hraničí :

- zo severovýchodu s katastrálnym územím obce Obyce
- zo severu v krátkom úseku s katastrálnym územím obce Hostie
- zo západu s katastrálnym územím obce Topoľčianky
- z juhu a východu hraničí obec s katastrálnym územím obce Žitavany

Zastavaným územím obce preteká rieka Žitava. Tento prirodzený tok pramení v pohorí Pohronský Inovec a preteká územím zo severovýchodu na juhozápad. Dopravnú polohu obce určuje komunikácia, cesta III. triedy, III/1622, ktorá prechádza zastavaným územím obce. Cesta prepája obce Obyce, Machulince a Žitavany. Dopravné spojenie s obcou Topoľčianky je po ceste III/1620. Obec je východiskovým bodom pre rekreáciu a turizmus v oblasti Pohronského Inovca.

Od okresného mesta Zlaté Moravce je obec vzdialená 4 km, od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 33 km.

Administratívne je obec zaradená do okresu Zlaté Moravce (NUTS IV), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS III) a do NUTS II Západné Slovensko.

Obec je členom rozšírenej Miestnej akčnej skupiny "Mikroregión Trábečko", Požitavského regiónu a Mikroregiónu Hrušovsko - Beňadického. V súčasnosti patrí obec i do

Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS).Zájmového regionálneho združenia miest a obcí Mochovce  
Obec je členom Združenia zborov pre občianske záležitosti Človek -človeku

## 6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce

### Hlavné ciele územného plánu

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie, projekty do územného plánu a požiadavky Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali objekty určené na reprofiliáciu;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnuť chýbajúcu technickú a dopravnú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe a revitalizovať problematické územia - vnútorné ruderálne lokality obce;
- v rámci celého riešeného územia navrhnuť v opodstatnených lokalitách výsadbu stromovej a krovinej vegetácie, s cieľom posilniť a územne chrániť všetky významné prvky systému ekologickej stability územia;
- vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj výroby a drobného podnikania – pracovných príležitostí v rámci výrobnopodnikateľskej zóny a v revitalizovaných a v novonavrhovaných zónach;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj podhorskej a horskej turistiky a prechodného ubytovania;
- vytvoriť územno - technické predpoklady a podmienky pre vznik a rozvoj cyklotrás, s cieľom nadviazať na cyklotrasy vyššej hierarchie (regionálne, nadregionálne cyklotrasy);
- podporovať a udržiavať všetky pamätihodnosti, zvláštnosti a kresťanské tradície;
- podporovať rozvoj malých rodinných fariem, agroturistiky, ovocinárstva a vinohradníctva;

### Vymedzenie problémových okruhov

Územný plán je jediný komplexne vypracovaný dokument, ktorý charakterizuje sídelný útvar, jeho históriu, súčasnosť a hlavne budúcnosť. Postihuje všetky sféry života, výrobu, bývanie, rekreáciu, občiansku vybavenosť, dopravu, technickú infraštruktúru, životné prostredie, prírodné pomery a vytvára predpoklady pre voľnočasové aktivity obyvateľov.

Každý sídelný útvar má svoje špecifické problémy, ktoré sú predmetom riešenia. V prípade obce Machulince sú to predovšetkým tieto problémové okruhy:

- rozvoj IBV a HBV na pôvodných a nových lokaslitách;
- regulačne a vhodne usmerňovať výrobnopodnikateľské aktivity;
- urbanisticky proporčne, regulačne a funkčne doriešiť centrálnu časť obce;
- riešenie problémov technickej infraštruktúry;
- riešenie problémov verejného dopravného vybavenia;
- riešenie problémov životného prostredia;
- riešenie športovo-rekreačných plôch.

### Predmet a cieľ riešenia

Predmetom riešenia je najmä rozvoj sídla v nasledovných polohách:

- rozvoj a skvalitnenie urbanistickej štruktúry obce;
- rozvoj a skvalitnenie sociálnej infraštruktúry obce;
- rozvoj štruktúry obyvateľstva a bytového fondu;
- rozvoj hospodársko-ekonomickej základne;
- princípy ochrany a tvorby životného prostredia;



- riešenie dopravných systémov;
- zriadenie zberného dvora a kompostárne;
- riešenie zdrojov a rozvodov technickej infraštruktúry;
- návrh sústavy urbanistických intervencií na území sídla.

Cieľom „Návrhu riešenia“ je vypracovanie dokumentu tak, aby premietol do územia princípy a zásady rozvoja, ktoré boli formulované najmä verbálne v tomto zadaní.

Prejednať, dotvoriť a uzavrieť otvorené časti koncepcie rozvoja obce a po prerokovaní schváliť (s eventuálnymi pripomienkami) v príslušných orgánoch obce. Podstatné je, aby ÚPN obce tvoril „Návrh riešenia“ ako záväzný rámec pre spracovanie plánu funkčného využitia územia.

Cieľom celého procesu prípravy a schvaľovania koncepcie rozvoja obce je príprava takého územno-plánovacieho dokumentu obce, ktorý by zohľadňoval a integroval nasledovné vstupné požiadavky a podmienky:

- odborne erudovaný pohľad na možnosti celkového rozvoja obce zo strany spracovateľa, vyplývajúci z predchádzajúcej analýzy, prieskumov a rozborov;
- integrujúci pohľad miestnej a odbornej verejnosti na možnosti rozvoja;
- zapracovanie názorov a postojov samosprávnych orgánov, orgánov a inštitúcií štátnej správy;
- zohľadnenia názorov a postojov občianskej verejnosti prostredníctvom spolkov, klubov, organizácií a faktických pripomienok a námetov individuálnych občanov.

Hospodársky a sociálny rozvoj sídla alebo regiónu nie je možný bez komplexne vypracovaného dokumentu, ktorý charakterizuje všetky zložky prostredia a sféry života v tejto obci. Jediný známy dokument, ktorý sa týmto zaoberá, je územný plán obce.

#### **a) Riešenie širších vzťahov – hlavné ciele rozvoja:**

- návrh cykloturistických trás a ich napojenie na regionálne a nadregionálne cyklotrasy;
- priemyselné a výrobné-podnikateľské areály formovať s prihliadnutím na ekologickú únosnosť územia;
- vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj športu a rekreácie;

#### **b) Rozvoj sociálnej infraštruktúry:**

- je potrebné podporovať rozvoj sociálnej infraštruktúry v oblasti centra obce;
- podporovať rozvoj služieb, predaj typicky miestnych komodít (reštaurácie, suveníry, potraviny – predaj miestnych špeciálov);
- podporovať rekonštrukčný proces pamiatkovo-hodnotných objektov a historicky významných lokalít;

#### **c) Rekreácia:**

Z hľadiska oddychu, rekreácie a turizmu ide o realizáciu nasledovných intervenčných krokov:

- vytvoriť miestny informačný systém – informačný uzol;
- propagácia horskej turistiky, cykloturistiky a prírodných zvláštností v oblasti Pohronského Inovca ;
- dobudovanie cyklotrás so značením a napojenie sa na významné cykloturistické trasy okolitých regiónov;
- podporovať rozvoj prechodného ubytovania – turistické ubytovne, penzióny;
- regulačne usmerniť a vytvoriť predpoklady pre vznik agroturistických areálov, "Mini fariem"

#### **d) Výroba a podnikanie, priemysel a poľnohospodárstvo:**

- vytvárať územnotechnické predpoklady pre rozvoj malého a stredného podnikania;
- koncepcne podporovať tvorbu pracovných príležitostí ako základného stabilizačného prvku sídla, predovšetkým v oblasti služieb, poľnohospodárstva a spracujúceho priemyslu;
- regulačne usmerňovať a podporovať rozvoj včelárstva;
- v lokalite viníc nad Šafranicou regulačne usmerňovať a podporovať rozvoj vinohradníctva a ovocinárstva.

**e) Doprava a prepravné vzťahy:**

- dobudovať a vyznačiť horské a cestné cyklotrasy za účelom prepojenia obce na regionálne cyklistické trasy;
- udržiavať jestvujúce turistické trasy;

Požiadavky na odstránenie dopravných závad:

- eliminovať nedostatok parkovacích miest v strede obce - obecný úrad, kultúrny dom, kostol, miestny cintorín;
- odstrániť malé polomery na smerových oblúkoch na miestnych komunikáciách;
- na MK so slepým zakončením vybudovať otočky;
- odstrániť závady na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych komunikácií;
- dobudovať pešie chodníky pozdĺž ciest III. triedy a na jestvujúcich chodníkoch odstrániť závady;
- navrhnuť na rekonštrukciu poškodené rigoly a v opodstatnených polohách navrhnuť nové;

**g) Rozvoj technickej infraštruktúry**

- vytvoriť koncepčné a územnotechnické predpoklady pre rozšírenie vodovodu v rozvojových lokalitách;
- vytvoriť koncepčné a územnotechnické predpoklady pre rozšírenie kanalizačnej siete v rozvojových lokalitách;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozšírenie ČOV Machulince;
- rešpektovať jestvujúce trasy nadradených vodárenských, plynovodných, elektroenergetických a telekomunikačných sústav technickej infraštruktúry;
- vytvoriť predpoklady pre lokalizáciu zberového dvora druhotných surovín;

**f) Ekológia a životné prostredie:**

- v súlade s RÚSES okresu Zlaté Moravce a MÚSES realizovať navrhované opatrenia v presne zadefinovaných polohách;
- rešpektovať integrovaný systém ekologickej stability v rozsahu celého riešeného územia.
- rešpektovať chránené územia európskeho významu, prírodné rezervácie, územia, ktoré sú predmetom ochrany.

**g) Pamiatky a pamätihodnosti:**

- regulačne usmerniť rozvoj obce s prihliadnutím na ochranu pamiatkovo a historicky hodnotných objektov, lokalít a miestnych pamätihodností.

## 7. Základné demografické údaje a prognózy

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavné stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a aktuálnych demografických údajov obce Machulince získaných v rámci SODB 2021.

### Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Počet obyvateľov v obci je 1101 / SODB 2021/. Hustota obyvateľov v roku 2021 je 117 obyvateľov na km<sup>2</sup>, čo je nad úrovňou celoslovenského priemeru, a to 110 obyvateľov na km<sup>2</sup>.

*Vývoj počtu obyvateľov obce Machulince v rokoch 1970 – 2021*

Machulince	1970	1980	1991	2001	2011	2013	2017	2021
<b>spolu</b>	931	938	974	1048	1043	1115	1108	1101
		<i>prírastok</i>	<i>prírastok</i>	<i>prírastok</i>	<i>úbytok</i>	<i>prírastok</i>	<i>úbytok</i>	<i>úbytok</i>

Zdroj: SODB 2021

V roku 1970 žilo v obci 931 obyvateľov. Najväčší prírastok obec zaznamenala medzi rokmi 1991 a 2001. V súčasnosti žije v obci 1101 obyvateľov. V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke č.1. Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov možno za sledované obdobie: 1970-2021 pozorovať nárast.

### Základné vekové kategórie

Veková kategória	počet	podiel (%)
1.) Predproduktívny vek (0-14)	164	14.9
2.) Produktívny vek (15-64)	744	67.57
2.) Poproduktívny vek (65+)	193	17.53
3.) spolu	1101	

### Obyvateľstvo podľa pohlavia

pohlavie	počet	podiel (%)
1.) muži	521	47.32
2.) ženy	580	52.68
3.) spolu	1101	

Priemerný vek obyvateľov v obci predstavuje 42.27. /Zdroj: SODB 2021/

Dynamika obyvateľstva je v úzkom vzťahu k vývoju prirodzeného a migračného pohybu populácie, ktorý ovplyvňuje celkový stav obyvateľov obce. Na samotnú dynamiku obyvateľstva má najvýraznejší vplyv veková štruktúra obyvateľov.

Prírodný prírastok (rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb v obci za rok) obyvateľstva má v sledovaných rokoch 1970 až 2021 v globále stúpajúci charakter.

V súčasnosti však pretrváva záujem o trvalé bývanie na vidieku, čo umožňuje viesť migračný prírastok k pozitívnym číslam. Zároveň by pre obec vyplývalo i viacero povinností a nových úloh v oblasti zabezpečenia vybavenosti a dostupnosti služieb pre všetkých obyvateľov, celkového zatraktívnenia obce skvalitňovaním životného prostredia, zlepšovaním dopravnej dostupnosti, ponukou voľno-časových aktivít a pod.

### Náboženské vyznanie obyvateľov

Najväčšia časť obyvateľstva sa v roku 2021 hlásila ku rímskokatolíckej cirkvi a to až 84,38% obyvateľstva. Nezistené náboženské vyznanie bolo u 2,18% obyvateľstva. Bez vyznania bolo v obci v roku 2021 zhruba 10,99% obyvateľov. V malom zastúpení sú obyvatelia evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (0,36%) a obyvatelia, hlásiaci sa ku gréckokatolíckej cirkvi (0,45%).

Vierovyznanie	počet	podiel (%)
1.) Rímskokatolícka cirkev	929	84.38
2.) Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4	0.36
3.) Gréckokatolícka cirkev	5	0.45
4.) Reformovaná kresťanská cirkev	0	0
5.) Pravoslávna cirkev	1	0.09
6.) Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	0.18
7.) Iné	15	1.36
8.) bez vyznania	121	10.99
9.) Nezistené	24	2.18
Spolu	1101	

### Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,82%. V malej miere je zastúpená česká národnosť (0,73%). Maďarská a poľská národnosť je zastúpená 0,09%.

Národnosť	počet	podiel (%)
1.) Slovenská	1066	96.82
2.) Maďarská	1	0.09
3.) Rómská	0	0
4.) Rusínská	0	0
5.) Ukrajinská	0	0
6.) Česká	8	0.73
7.) Nemecká	0	0
8.) Moravská	0	0
9.) Poľská	1	0.09
10.) Ruská	0	0
11.) Ostatné	1	0.09
12.) Nezistené	24	2.18
Spolu	1101	

### Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú väčšinou jednopodlažné, novšie domy sú dvojpodlažné s obytným podkrovím. Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Z hľadiska stavebnotechnického stavu dominujú objekty dobré, obnovené a nové potom nasleduje skupina stavieb určených na rekonštrukciu. Zóna bývania je tvorená predovšetkým individuálnou bytovou výstavbou (IBV), jedná sa o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňujúce jej obytnú funkciu.

#### Štruktúra bytového fondu

	počet miestností	počet	podiel (%)
1.) 1 obytná miestnosť		7	1.93
2.) 2 obytné miestnosti		21	0
3.) 3 obytné miestnosti		48	13.22
4.) 4 obytné miestnosti		96	26.45
5.) 5 obytných miestností		82	22.59
6.) 6 a viac obytných miestností		107	29.48
7.) Nezistené		2	0.55
Byty spolu		363	

#### Domový fond podľa obdobia výstavby

	obdobie výstavby	počet	podiel (%)
1.)	do roku 1919	5	1.38
2.)	1919 - 1945	40	11.05
3.)	1946 - 1960	87	24.03
4.)	1961 - 1980	96	26.52
5.)	1981 - 2000	69	19.06
6.)	2001 - 2010	28	7.73
7.)	2011 - 2015	19	5.25
8.)	2016 a neskôr	16	4.42
9.)	nezistené	2	0.55
	Domy spolu	362	

Vek domového a bytového fondu je mladší. Dominantná časť objektov (96) pochádza z obdobia rokov 1961 - 1980, kedy dochádza k obnove a výstavbe nových domov v dôsledku nárastu pracovných príležitostí v okresnom meste Zlaté Moravce.

Pri súčasnom ekonomickom a hospodárskom trende obec Machulince počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým zabezpečenie stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu individuálnu a hromadnú (nájomné byty).

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného mesta Zlaté Moravce. Podpora IBV a HBV môže priviesť nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

#### **Hospodárska základňa**

---

## **Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce**

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do mesta.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov.

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestského centra Zlaté Moravce, za zdrojom práce, resp. kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Späťne možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu. V prípade obce Machulince je to jednoznačne areál bývalého PD .

## **Základné rozvojové ciele**

Pri rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územných podmienok bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla-IBV;
- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v hromadnej bytovej zástavbe –HBV;
- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný byt;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí;

- požiadavky /resp. trend/ obyvateľov z okresného mesta Zlaté Moravce a širšieho okolia, na kúpu stavebných pozemkov v obci Machulince;
- územia vhodné na rozvoj športu, rekreácie a agroturistiky riešiť ako priestory oddychu, relaxu a edukácie, so zvážením primeranej urbanizácie.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. Využitie polohového faktora obce, ktorá leží v blízkosti okresného mesta Zlaté Moravce, s naznačujúcimi predpokladmi poskytovania možností pre „bývanie v pokojnom vidieckom prostredí“ a služieb v primeranej dostupnosti k mestu.
2. Zhodnotenie potenciálnych možností pre novú výstavbu.
3. Zhodnotiť vnútorné rezervy – disponibilný bytový fond pre prestavbu a rekonštrukciu.
4. Dobudovanie zariadení občianskej vybavenosti hlavne v oblasti služieb, obchodu, športu, školstva a kultúry.
5. Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry (kanalizačná sieť, vodovodná sieť, systém odpadového hospodárstva) ako nevyhnutného predpokladu pre rozvoj obce.

## **8. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce. Objekty pamiatkového fondu.**

V návrhovej časti územného plánu rešpektovať kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií. Uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať jednoposchodovými stavbami s využitím podkrovia a v kompozične opodstatnených polohách výnimočne povoliť stavbu o jedno podlažie vyššie s tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o návrat tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvýraznia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamätihodnosti a pamiatkovo hodnotné objekty a urbanisticky hodnotné lokality .

Územie obce Machulince je tvorené jedným katastrálnymi územím, a to k.ú.Machulince. Tento urbanistický celok je kompaktný, podľa kategorizácie pôdorysných typov sa jedná o hromadný cestný typ. V návrhu je potrebné potvrdiť a rozvíjať hlavný vybavenostný uzol v polohe primárneho referenčného uzla, ktorého os tvorí Hlavná ulica.

Katastrálne územie Machulince má tvar polmesiace .Zastavané územie leží v jeho strednej časti na brehoch rieky Žitava a okolitých svahoch.

### **Funkčné členenie**

V obci sú zložky základnej občianskej vybavenosti. V oblasti hlavného referenčného uzla obce je sústredená občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru. V obci prevláda obytná funkcia. Po vyhodnotení stavebnotechnického stavu jednotlivých objektov je zrejmé že prevládajú domy v dobrom stave , obnovené a nové .Objekty na rekonštrukciu sa nachádzajú v najstaršej časti –ul. Hlavná a v menšom rozsahu v rozptyle po scelej obci. Objekty

odporučené na asanáciu sa v obci nenachádzajú. Územím obce prechádzajú cesty III. triedy: III/1620 Machulince Topoľčianky a III/1622 križovatka s cestou II/511- Obyce.

### **Objekty pamiatkového fondu**

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v obci Machulince neeviduje v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nehnutel'né národné kultúrne pamiatky.

Krajský pamiatkový úrad Nitra požaduje z hľadiska záujmov ochrany pamiatkového fondu zapracovať do záväznej časti ÚPD podmienky ochrany archeologických nálezov a situácií v zmysle nasledovného:

Na území obce Machulince, v rozsahu katastrálneho územia Machulince, okres Zlaté Moravce, sa nachádza evidované archeologické nálezisko v polohe: (Bojčín (nedatovateľné).

Evidované archeologické nálezisko uvedené v texte je numericky prepojené s mapovým podkladom (viď. mapa 1) Pamiatkového informačného systému (PAMIS).

1. Ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené pamiatkovým zákonom, sa vyžaduje záväzné stanovisko krajského pamiatkového úradu. Orgán štátnej správy a orgán územnej samosprávy, ktorý vedie konanie, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany pamiatkového fondu, môže vo veci samej rozhodnúť až po doručení právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu.

1. V prípade nevyhnutnosti vykonania archeologického výskumu za účelom záchranu archeologických nálezov alebo nálezových situácií predpokladaných v zemi na území stavby rozhodne o archeologickom výskume a podmienkach jeho vykonania v samostatnom rozhodnutí podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad.
2. V prípade zistenia nálezu mimo povoleného pamiatkového výskumu je nálezca povinný oznámiť to krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je nálezca povinný urobiť najneskôr na druhý pracovný deň po nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Nález, ktorý je strelivo alebo munícia pochádzajúca pred rokom 1946, môže vyzdvihnúť iba pyrotechnik Policajného zboru.
3. Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona v prípade, ak k nálezu nedošlo počas pamiatkového výskumu alebo počas nepovolenej činnosti, má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 11 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad Slovenskej republiky rozhodne o poskytnutí nálezného a poskytne nálezcovi nálezné v sume až do výšky 100 % hodnoty nálezu. Hodnota nálezu sa určuje znaleckým posudkom.

### Požiadavky a ciele riešenia:



1. Pri komponovaní rozvoja obce vychádzať z historicky sa formujúcej urbanistickej štruktúry obce.
2. Stanoviť hlavné, doplnkové a neprípustné funkcie v území. Pri zástavbe prelúk rešpektovať výškové zónovanie, hmotovú skladbu a použité materiály jestvujúcej zástavby.
3. Riešiť rozvojové disponibilné plochy v rámci zastavaného územia a mimo zastavaného územia jednoduchými - malými pozemkovými úpravami a určiť plochy pre podrobné rozpracovanie priestorových a funkčných regulatívov do úrovne zóny. Je potrebné určiť a chrániť dominantné výhľady obce, panorámu a hodnotné priehľady.
4. Rešpektovať a zachovať funkciu zelene v uličnom profile, pri stavbách občianskej vybavenosti, pozdĺž tokov a poľných ciest.
5. Riešiť funkčné a kompozičné závady, riešiť humanizáciu plôch bytových domov a odstrániť prípadne zmierniť kolízne strety funkčných plôch.
6. Zachovať harmonický, organický charakter sídla a potvrdiť jednoznačnú polohu centra okolo ul. Hlavná a regulačne formovať jeho ďalší vývoj.
7. Rešpektovať a chrániť pamiatkovo hodnotné objekty, objekty s kultúrohistorickou hodnotou a významné archeologické lokality.
8. Požiadavky Krajského pamiatkového úradu zapracovať do záväznej časti ÚPN obce Machulince.

## 9. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné. Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny, okrem objektov na odstránenie.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

V rámci ÚPN-obce definovať funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu.

Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdne a spĺňať všetky kritériá pre realizáciu inžinierskych sietí, odstavných plôch. Musí byť zabezpečená ich účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb a sprievodnú zeleň.

Pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvoriť regulačné podklady (napr. vo forme spracovania malých - jednoduchých pozemkových úprav, urbanisticko-architektonických štúdií, zastavovacích štúdií a pod.) a vytvárať predpoklady pre realizačné zámery.

Podmienky pre rozvoj optimálneho sídla:

- snaha zvyšovať dynamiku vývoja počtu populácie musí byť opretá jednoznačne o pracovné príležitosti;
- je potrebné iniciovať formovanie centra ako hlavného referenčného uzla sídelného útvaru, predovšetkým však na disponibilných parcelách;
- formovať sídlo ako kompaktný celok v rámci zastavaného územia s prirodzenou gradáciou k centru;
- z hľadiska územno-technického riešiť a organizovať systém nových RD a výstavbu HBV tak, aby bolo možné uspokojiť jednak žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, jednak žiadateľov z okolia;
- podporovať vznik pracovných príležitostí ako základného predpokladu fungovania rodiny a spoločnosti;
- iniciovať rekonštrukčný proces hlavne v centre obce s historickou parcelačnou štruktúrou, kde bol pri stavebno - technickom prieskume monitorovaný horší stav objektov rodinných domov;
- dobudovanie novej IBV a HBV v disponibilných lokalitách ;

- nevytvárať ďalšie satelitné sídelné celky v k.ú., ale formovať obec ako kompaktný harmonický urbanistický organizmus, ktorý má svoje miesto v Zlatomoraveckom urbanizačnom priestore;

Požiadavky a ciele riešenia:

1. Vyhodnotiť a navrhnúť na prestavbu len tie územia, ktoré svojou súčasnou kvalitou a stavom nevyhovujú terajším požiadavkám na kvalitu života, nie sú predmetom ochrany, nie je možné ich dotvoriť ani vhodne reštrukturalizovať, prípadne sú prekážkou pre realizáciu zámeru verejného záujmu.
2. Riešiť a regulačne definovať formovanie referenčného uzla a urbanistických osí;
3. Riešiť prestavbu a dobudovanie peších a cestných komunikácií.
4. Riešiť organické začlenenie nových navrhovaných zón do hmotovo-priestorovej štruktúry obce.

## 10. Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia

Z hľadiska širších dopravných vzťahov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta III. triedy III/1622 ( križovatka s II/511- Obyce), ktorá prepája okresné mesto Zlaté Moravce s obcami Žitavany , Machulince Obyce. Cesta III/1622 prechádza cez zastavané územie obce. Podľa posledného platného ÚPN-R NSK nie je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer.

### **Cestná doprava**

Cesta III. triedy III/1622 slúži ako hlavná dopravná tepna, prístupová a prepojovacia komunikácia v obci a je spolu s cestou III/1620 Machulince – Topoľčianky v správe VÚC NSK. Z ciest III. triedy vychádza niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou. Po cestách III. triedy a ul. Cintorínska a ul. Hlavná je prevádzkovaná autobusová doprava. Organizácia vnútornej dopravy bude založená na vytvorení siete miestnych komunikácií organizovaných podľa dôležitosti, napojených na cesty III. triedy.

### **Miestne komunikácie**

Sú to cesty IV. triedy.

Celková dĺžka miestnych komunikácií je v súčasnosti cca 6 km. Stav niektorých miestnych komunikácií je vyhovujúci, komunikácie v zlom stavebno-technickom stave sú určené na rekonštrukciu (poškodené krajnice komunikácií a povrch vozoviek). Komunikácie s poškodenými krajnicami a poškodeným povrchom sú určené na rekonštrukciu. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cestu III. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Odvodnenie ciest je riešené do prilahlej zelene alebo priekop. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

### **Účelové komunikácie**

Sieť ciest , ktorú tvoria cesty III. triedy a miestne komunikácie je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie

miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou výrobného areálu. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

### **Poľné cesty**

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cesty III. triedy, účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy, lúk a lesných celkov.

### **Pešie komunikácie a priestranstvá**

Pešie trasy nie sú v obci dobudované. Z hľadiska pešej dopravy je v návrhu ÚPD potrebné uvažovať s dobudovaním chodníkov popri cestách III. triedy a určených miestnych komunikáciách. V obci Machulince sa pešie priestranstvá nachádzajú v centrálnej časti na Hlavnej ul. a v jej dotyku.

### **Statická doprava**

Obec má vybudované malé parkovisko pred miestnym obecným úradom, tržnicou, potravinami a pri bytovkách. Dostatočné plochy statickej dopravy absentujú pri miestnom kostole, cintoríne a športovom areáli. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

### **Dopravné zariadenia**

V obci Machulince sa verejná ČSPHM nenachádza. Najbližšie verejné ČSPHM sa nachádzajú v okresnom meste Zlaté Moravce, rovnako aj významnejšie dopravné zariadenia.

### **Cestná hromadná doprava**

Hromadná preprava osôb je v súčasnosti zabezpečovaná dopravným prepravcom ARRIVA Nitra a.s.. Linky sú realizované po ceste III. triedy III/1622, III/1620 a po Hlavnej a Cintorínskej ulici. Hromadná preprava osôb je zabezpečená pre všetky tri smery:

- Zlaté Moravce;
- Obyce - Jedľové Kostolany;
- Topoľčianky;

### **Dopravné závady**

#### **Bodové závady:**

- nedostatok parkovacích miest v centre obce, v tesnom dotyku s občianskou vybavenosťou, pri cintoríne, pri kostole, pri obecnom úrade, pri športovom areáli;
- malé polomery na smerových oblúkoch miestnych komunikáciách;
- na MK so slepým zakončením chýba otočka;
- chýbajúce autobusové výbočiská;
- chýbajúce prechody pre chodcov;

#### **Líniové závady:**

- závady na pozdĺžnom a priečnom profile miestnych komunikácií;
- chýbajúce chodníky pre peších./pozdĺž cesty III/1620 /;

### **Ochranné pásma cestných dopravných trás**

Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

### **Cyklistická doprava**

V súčasnosti vedie cez obec niekoľko cyklotrás:

### 1. Cyklotrasa Machulince - Topoľčianky - Breziny - Zubria obora - zelená

Cyklotrasa začína v obci Machulince, prechádza cez obce Topoľčianky, Lovce, Hostovce a končí v okresnom meste Zlaté Moravce. Číslo trasy je 5118 a je dlhá 25km. Spravuje ju SCK. Cyklotrasa prechádza k.ú. obce Žikava, lokalitou "Breziny" a zároveň v spomínanom k.ú. vchádza do veľkej zvernice. V areáli veľkej zvernice prechádza západne do k.ú. Lovce, ďalej prechádza popri zubrej zvernici. Cyklotrasa sa neskôr stáča južným smerom a vedie zastavaným územím obce Lovce, neskôr vchádza do k.ú. Hostovce, smeruje na juh a plynule vchádza do k.ú. Zlatých Moraviec. V závere sa stáča smerom na východ a po pár kilometroch končí v centre mesta pri rieke Žitava.

2. Cyklotrasa Žitavany - Machulince – Obyce / červená značka/.

### **Významné rekreačno-turistické trasy.**

Cez k.ú. obce Machulince vedú tri významné rekreačno-cykloturistické trasy.

- V smere na Machulinský Škripec – Benát / žltá značka/;
- V smere Topoľčianky-Malá Lehota-Skálie / modrá značka/;
- V smere na Veľký Inovec/ Rudná magistrála-červená značka/;

### **Letecká doprava**

Podľa Dopravného úradu ako príslušného orgánu štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V zmysle ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona je Dopravný úrad dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách a zariadeniach, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri povolovaní nasledovných stavieb:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods, 1 písmeno c) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona).

### **Železničná doprava**

Obec Machulince nie je napojená na sieť železničných tratí SR. Región je dostupný prostredníctvom železničnej stanice v okresnom meste Zlaté Moravce, kadiaľ prechádza trať v smere do miest Levice a Šurany, s ďalšími prípojkami do širšieho okolia.

### **Požiadavky a ciele riešenia:**

1. V obci sa nachádza cesta III. triedy, III/1622 a III/1620 .

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete požadujeme:

- rešpektovať nadradenú ÚPD Nitrianskeho kraja;
- mimo zastavaného územia rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101;

- v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5/50 resp. MZ 8,0/50, vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
- 2. V textovej a grafickej časti ÚPN vyznačiť a rešpektovať existujúce trasy ciest a ich šírkové usporiadanie.
- 3. Navrhnuť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110 ;
- 4. Spracovať samostatný výkres riešenia dopravy s vyznačením dopravných trás, zariadení a ich parametrov v zmysle uvedených požiadaviek.
- 5. Dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu, v súlade s platnými STN a TP.
- 6. Vyznačiť body navrhovaného dopravného napojenia schematicky (bez určenia typu a tvaru križovatky).
- 7. Vyznačiť hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).
- 8. Pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV v blízkosti cesty III. triedy posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. v prípade prekročenia prípustnej hladiny hluku je potrebné v ÚPN navrhnuť opatrenia na zníženie týchto negatívnych účinkov a zaviazat' investorov na ich realizáciu.
- 9. Hranice navrhovaného zastavaného územia musia rešpektovať ochranné pásma ciest a pásma prípustných hladín hluku. Umiestnenie zástavby v ochrannom pásme cesty III. triedy a v pásmach s prekročenou prípustnou hladinou hluku je neprípustné.
- 10. Vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110.
- 11. Navrhnuť umiestnenie zastávok hromadnej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť.
- 12. Cyklistické a pešie trasy navrhnuť a vyznačiť i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110.
- 13. V návrhu koncepcie navrhnuť spôsob odstránenia zistených dopravných závad .
- 14. Pre navrhované križovatky rezervovať dostatočne veľkú územnú rezervu pre návrhové parametre križovatky, rozhlady v križovatke;

## **Hydrológia – vodohospodárske pomery**

### **Povrchové vody**

#### Vodné toky

Územie zaraďujeme k povodiu Žitavy (vodný tok IV. rádu)  
 Katastrálnym územím obce Machulince preteká vodohospodársky významný vodný tok Žitava a drobné vodné toky Suchý potok (ID 4-21-13-697), bezmenný prítok Žitavy (ID 4-21-13-466). V severozápadnej časti zasahuje do katastrálneho územia obce vodohospodársky významný vodný tok Hostiansky potok a ľavostranný bezmenný prítok Hostianskeho potoka (ID 4-21-13-420). Tieto sú v správe SVP š.p. Ostatné vodné toky na území obce nie sú v správe organizácie SVP š.p.

V rámci Predbežného hodnotenia povodňového rizika (aktualizácia 2018) bola obec Machulince zaradená medzi potenciálne ohrozované obce povodňami a taktiež v rámci Máp povodňového ohrozenia boli pre vodný tok Žitava v k.ú. Machulince vykreslené záplavové čiary pre povodňového prietoky. V zmysle § 6 ods. 10 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov obec zabezpečuje vyznačenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce.

Mapy povodňového ohrozenia boli určené výpočtom priebehu hladiny vody povodne so strednou pravdepodobnosťou výskytu, ktorej maximálny prietok odhadnutý ústavom (SHMU) sa

dosiahne alebo prekročí priemerne raz za 100 rokov. V zmysle § 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov sú preto záplavové čiary z MPO inundačným územím vodného toku Žitava. Pri návrhu rozvojových lokalít v územnom pláne obce žiadame rešpektovať nariadenia § 20 vyššie uvedeného zákona, najmä § 5 a § 6.

V rámci pripravovaného územného rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného rešpektovať a pri vlastnom návrhu rozvojových zámerov vychádzať z nasledovných požiadaviek, ktoré je potrebné zapracovať do textovej (Smerná a Závazná časť) i grafickej časti ÚPN kap. „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území“ a pod..

Rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z., Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.

Križovanie inžinierskych sietí s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 žiadame zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Žitava a Hostiansky potok v šírke min. 6 m od brehovej čiary obojstranne a drobných vodných tokov v šírke min. 4 m od brehovej čiary obojstranne.

V ochrannom pásme, ktoré požadujeme ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Osadenie stavieb, oplotenie samotného pozemku resp. akékoľvek stavebné objekty v dotyku s vodným tokom požadujeme umiestňovať za hranicou ochranného pásma.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Upozorňujeme Vás, že pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch sú do 5 m od brehovej čiary.

Ďalej požadujeme do Kapitol „Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami“ a ďalších príslušných kapitol Smernej i Závaznej časti zapracovať nasledovné:

V prípade situovania stavebných objektov v blízkosti vodných tokov požadujeme jednotlivé stavby umiestňovať v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov nad hladinu Q100 (súvislá zástavba, priemyselný areál, významné líniové stavby a objekty a pod.) resp. Q50 (chatová zástavba, rekreácia, jednostranná výstavba a pod.).

Stavby situované v blízkosti vodných tokov odporúčame osádzať s úrovňou prízemnia min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.

Do príslušných Kapitol „Návrh technického a dopravného wbavenia územia“ požadujeme zapracovať:

- Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové-dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodné toky navrhnuť:

- ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súběhu s vodným tokom, a s následným - iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,

- križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a v súlade s STN 73 6201 „Projektovanie mostných objektov“,

- za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) žiadame ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej projektovej dokumentácie odsúhlasiť s našou organizáciou a v prípade možností prednostne využívať už vybudované mostné objekty, ak to technické vybavenie záujmového územia umožňuje.
- Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z a NV SRč.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- Na území, v ktorom nebude zabezpečené odvádzanie splaškových odpadových vôd verejnou kanalizáciou, produkované splaškové odpadové vody žiadame akumulovať vo vodotěsných žumpách, a ich zneškodňovanie zabezpečiť v súlade so Zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách.
- Upozorňujeme Vás, že s budovaním malých čistiarní odpadových vôd bude možné uvažovať len v riedko osídlenej oblasti. (§36 ods.3 vodného zákona), s budovaním malých domových čistiarní odpadových vôd v urbanizovanom území so súvislou zástavbou nebudeme súhlasiť.
- V rámci všetkých rozvojových lokalít požadujeme odvádzanie dažďových vôd zo striech a spevnených plôch riešiť prioritne v mieste dopadu (na pozemku investora) tak, aby odtok z územia nebol zvýšený v porovnaní so stavom pred realizáciou výstavby. Odvádzanie nadbytočného povrchového odtoku odporúčame riešiť vsakovaním do podlažia v mieste dopadu, v prípade nevhodného hydrogeologického podlažia odporúčame riešiť povrchový odtok akumuláciou v retenčných nádržiach a vodu využiť na zavlažovanie v období sucha. Zachytávanie pridaného odtoku v mieste dopadu môže zabrániť vzniku povodní vybrežením z koryta toku v nižšie položených lokalitách a zároveň pomôcť v boji so suchom.
- Odvádzanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku požadujeme riešiť na pozemku investora.

V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti a vytvárať podmienky pre:

- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov,
- pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia,
- komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí,
- stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby,
- v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
- vytvárať územno - technické predpoklady na úpravu odtokových pomerov, protipovodňových opatrení a revitalizáciu vodných tokov,
- podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia,
- obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov,
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov na pobrežných pozemkoch a v rozsahu ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou. Jednotlivé stupne územnoplánovacej dokumentácie predložiť organizácii SVP š.p. k vyjadreniu.

#### Vodné plochy

V riešenom území obce Machulince sa vodné plochy nenachádzajú.

#### Požiadavky a ciele riešenia:

V rámci navrhovaného územného rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného žiadame vodné toky rešpektovať a pri vlastnom návrhu rozvojových zámerov vychádzať z nasledovných požiadaviek:

1. Rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z v znení neskorších predpisov, Zákon č.7/2010 o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov" a pod.

2. Navrhované križovanie inžinierskych sietí s vodnými tokmi žiadame technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 .Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi".  
V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z.( Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 , zachovať požadované ochranné pásmo vodných tokov v závislosti podľa ich významu.

3. V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Do vymedzeného pobrežného pozemku nie je možné umiestňovať zariadenia a vedenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru, súvislú vzrastlú zeleň, ani ho inak poľnohospodársky obhospodarovať. Situovanie nových stavebných objektov musí byť v súlade so Zákonom č.7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.

4. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Minimálna šírka ochranného pásma je stanovená na 4,0 m (6,0m) od brehovej čiary pre vodné toky, ktoré majú šírku medzi brehovými čiarami do 10,0 m (10,0 - 50,0 m).

Uvedené rešpektovať a zapracovať do textovej (Smerná a Záväzná časť) i grafickej časti ÚPN kap. „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území" a ďalších príslušných kapitol.

5. Vlastnú výstavbu navrhovanú v blízkosti vodných tokov situovať nad hladinu  $Q_{100}$  , mimo záplavové územie (súvislá zástavba, významné líniové stavby a objekty a pod.).  
V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami".

6. V zmysle Zákona o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z. z. je potrebné zabezpečiť ochranu inundačných území vodných tokov, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti. Nakoľko na toku pretekajúcom cez k. ú. Machulince nie je vysledované inundačné územie upozorňujeme na skutočnosť, že v čase povodňových prietokov môže dôjsť k zaplaveniu územia. V súvislosti s existujúcim povodňovým rizikom vodného toku jeho správca nebude zodpovedať za prípadné škody, ktoré môžu vzniknúť počas vybreženia vôd z vodného toku pri povodňových situáciách v záujmovej oblasti, alebo zaplavením územia vnútornými vodami, ani z dôvodu iných mimoriadnych udalostí a škody vzniknuté užívaním vodného toku. Mimoriadnou udalosťou sa podľa § 3, ods. 2 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane rozumie stav zapríčinený živelnou pohromou, technologickou haváriou alebo katastrofou.

- Stavebné objekty trvalého charakteru situované v blízkosti vodných tokov umiestňovať v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov nad hladinu  $Q_{100}$  (obytné územie, výrobné územie) a  $Q_{50}$  (rekreačná, chatová oblasť) a osádzať s úrovňou prízemnia min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

- Správca vodných tokov nemá v súčasnosti pri drobných vodných tokoch v k.ú. Machulince určený rozsah záplavového územia, z toho dôvodu bude potrebné v ďalšom stupni



projektovej prípravy, investorom doložiť hydrotechnický výpočet zameraný na stanovenie kapacity koryta toku a určenie záplavového územia pri prietoku  $Q_{100}$  resp.  $Q_{50}$ . Následne bude potrebné jednotlivé objekty umiestniť mimo zistené záplavové územie, nad hladinu  $Q_{100}$ , a  $Q_{50}$ , prípadne vybudovať adekvátne protipovodňové opatrenia, pri ktorých nedôjde k priamemu zásahu do koryta vodného toku vo významnom rozsahu (napr. vybudovaním ochrannej líniovej stavby za hranicou ochranného pásma a pod.). Súčasťou hydrotechnického prepočtu musí byť aj posúdenie vykonaných opatrení na priebeh hladín vtoku a ich vplyv na nižšie položené územie.

7. Zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti.

8. Vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie vodných tokov, pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia.

9. V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok zdaného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

10. Podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia.

11. Obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

12. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z a NV SR č.269/2010 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

13. Komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

14. Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí.

15. Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.

16. V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich.

17. Navrhovanú výstavbu realizovať bez podpivničenia, v dostatočnej vzdialenosti od vodného toku s umiestnením  $\pm 0,00$  min. 50 cm nad  $Q_{50}$  (jednostranná zástavba) resp.  $Q_{100}$ .

18. Potenciálnu protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových zámerov, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou si musí žiadateľ - investor zabezpečiť na vlastné náklady.

19. V súlade s plánmi manažmentu povodní vytvárať územno-technické predpoklady na:

- ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení
- úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalia odtok vôd do vodných tokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia
- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu

- výstavbu zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd
- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí
- spriechodnenie migračných bariér, laterálny vývoj korýt

20. Pri návrhu odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd požadujeme zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

21. S odvádzaním dažďových vôd do vodných tokov je možné uvažovať len v množstve zodpovedajúcom prirodzenému odtoku z územia, aké bolo ešte pred urbanizáciou riešeného územia.

- Dažďové vody zo striech a spevnených plôch RD požadujeme riešiť na pozemku stavebníka.
- V prípade, že sa v rámci návrhu rozvoja obce v UP bude uvažovať s rozvojovými lokalitami, v ktorých nebude reálna možnosť napojenia sa na verejnú kanalizáciu, žiadame produkované splaškové odpadové vody akumulovať vo vodotesných žumpách a ich zneškodňovanie zabezpečiť v súlade so Zákom č. 364/2004 Z. z. o vodách. S budovaním malých čistiarň odpadových vôd bude možné uvažovať len výnimočne v riedko osídlenej oblasti. (§36 ods.3 vodného zákona).

22. Projektovú dokumentáciu akýchkoľvek stavebných objektov navrhovaných v blízkosti vodných tokov žiadame odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p..

- V rámci riešenia ekostabilizačných opatrení pre vodné biotopy a biotopy mokradi v súvislosti s navrhovanými opatreniami na vodných tokoch Suchý potok , Machulinský potok požadujeme zachovať oprávnenia súvisiace s výkonom správy vodných tokov v zmysle § 48 a § 49 zákona o vodách č.364/2004 Z.z. o vodách.

- Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie, resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré bude križovať vodný tok navrhovať:

- ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súbehu s vodným tokom a s následným - iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,

23. prednostne využívať už vybudované mostné objekty, ak to technické vybavenie záujmového územia umožňuje,

- V prípade, že si navrhovaná výstavba bude vyžadovať realizáciu protipovodňových opatrení, investor -stavebník si musí tieto opatrenia zabezpečiť na vlastné náklady, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou, ktorú požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

24. Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p..

**Vodné hospodárstvo****Zásobovanie vodou**

Sídlný útvar Machulince má vybudovaný vlastný vodovod v celkovej dĺžke 5746m, prírodné potrubie dĺžky 848 m a zásobné potrubie v dĺžke 645 m. Zásobovanie vodovodu je realizované z vodojemu Machulince 2x150 m<sup>3</sup> s hladinami 281,80/277,35 m.n.m. Zdrojom vody pre vodojem Machulince je studňa HZM-4, ktorá sa nachádza v k.ú.Machulince, južne pod obcou Machulince a voda je do vodojemu Machulince dopravovaná prírodným potrubím PVC DN 100 dĺžky 848m . V areáli studne sa nachádza aj čerpacia stanica, ktorá je v súčasnosti mimo prevádzky. Studňa HZM-4 slúži ako hlavný zdroj vody pre obec Machulince. Profil vrtu je 300 mm a výdatnosť je 1,5 l/s. V studni je osadené ponorné čerpadlo s parametrami : Q= 20.160 l/min a Hdop.=125-25m. Nad vodným zdrojom je vybudovaná šachta v ktorej je osadené meranie prietoku vody a hygienické zabezpečenie vody (chlórovanie). Pásmo ochrany vodného zdroja PHO I<sup>o</sup> je vymedzené oplotením vodného zdroja o rozmeroch 70x70 m.

Z vodojemu Machulince 2x150 m<sup>3</sup> je voda privádzaná zásobným potrubím PVC DN 150 dĺžky 645m do spotrebiska (do rozvodnej siete obce Machulince).

Vodovodná sieť v sídelnom útvare Machulince bola budovaná postupne v niekoľkých etapách. Je vybudovaná z potrubia PVC a HDPE. Vodovodné prípojky pre obytné jednotky a rozvíjajúcu sa infraštruktúru sú z potrubia PE. Na rozvážacej sieti v celej trase je osadený vyhľadávací vodič, aby sa vodovodné potrubie v prípade poruchy ľahko mohlo nájsť.

Vodovodná sieť je zrealizovaná ako vetvová vodovodná sieť v kombinácii s okruhovou vodovodnou sieťou.

Celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území sídelného útvaru Machulince je cca 5746,00 m.

Prevádzkovateľom vodovodnej siete je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s..

Vodovodné potrubia sú uložené v komunikáciách, chodníkoch a vo výnimočných prípadoch v zelených pásoch.

Na jednotlivých vetvách sú umiestnené vodárenské uzávery, hydranty, hydrant – kalník a hydrant – vzdušník.

**Kanalizácia****Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd**

V obci Machulince je vybudovaná delená gravitačná splašková stoková sieť v celkovej dĺžke 6346,04 m a päť čerpacích staníc splaškových odpadových vôd s výtlačným potrubím celkovej dĺžky 773,46 m.

Splaškové vody sú odvádzané do miestnej ČOV Machulince (3000 EO), kde dochádza k mechanicko-biologickému čisteniu odpadových vôd. ČOV Machulince je umiestnená pod obcou s vyústením prečistených vôd do vodného toku Žitava.

Vzhľadom na nepriaznivú konfiguráciu terénu kanalizačná sieť je zrealizovaná ako gravitačná sieť v kombinácii s čerpacími stanicami a prečerpávaním splaškových odpadových vôd do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky.

V rámci celoobecnej kanalizácie je vybudovaná :

- gravitačná kanalizačná sieť
- kanalizačné výtlaky

- čerpacie stanice splaškových odpadových vôd
- kanalizačné prípojky, resp. kanalizačné odbočenia

#### Čistenie splaškových odpadových vôd

Čistiareň odpadových vôd umožňuje čistenie splaškových odpadových vôd produkovaných z odkanalizovaných častí obcí Machulince, Obyce a zväzaných vôd zo žúmp. Technické riešenie čistiarne vychádza z výhľadovej produkcie odpadových vôd pričom za daného stavu sú vybudované štyri reaktory, ktoré sú riešené ako samostatné jednotky. Technologickým zariadením sú vybavené všetky štyri biologické reaktory (dva á 500 EO a dva á 1000 EO). Toto usporiadanie v spojení s progresívnym technickým riešením umožňuje pružne reagovať na zmeny v množstve a kvalite čistených vôd, zabezpečí stabilitu a vysokú účinnosť procesu čistenia.

Na čistiarni odpadových vôd je možné spracovávať splaškové vody z odkanalizovaných častí obcí Machulince, Obyce a zväzané odpadové vody zo žúmp. Údaje o množstve a zložení produkovaných odpadových vôd vychádzajú z podkladov vypracovaných v predchádzajúcich stupňoch projektovej dokumentácie, predstavujú celkovú kapacitu (vzťahnutú na všetky štyri reaktorové jednotky) a sú v súlade s požiadavkami danými investorom a prevádzkovateľom ČOV.

#### Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V riešenom území obce sa nenachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

#### Závlahové stavby

Pozostávajú zo záujmového územia závlahy a podzemného závlahového potrubia. Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, chránené betónovými skružami. V katastrálnom území obce Machulince sa závlahové stavby nenachádzajú.

#### Odvodňovanie

V k. ú. Machulince sa nachádza drenážny systém - odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov v správe Hydromeliorácií – odvodňovací kanál:

- kanál krytý Machuliniec (evid. č. 5206 133 002 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1977 o celkovej dĺžke 0,202 km v rámci stavby „OP Topoľčianky - Obyce“.

V k. ú. Machulince je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

#### Vodné zdroje a ich ochranné pásma

Do k.ú. Machulince zasahuje OP vodných zdrojov.

#### Požiadavky a ciele riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Vytvoriť územno-technických podmienky pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce. Vlastnú výstavbu situovať nad hladinu  $Q_{100}$ - ročnej veľkej vody, mimo zistené inundačné územie.
4. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodného toku – Žitava a jej prítokov.  
V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavenie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.  
Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity – uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásma vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.
5. Rešpektovať potrubné vedenia a ochranné pásma v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z.
6. Rešpektovať „Plán managementu povodňových rizík“, preto je potrebné rozvojové aktivity v príslušnom území navrhovať v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
7. V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného, rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
8. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
  - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov;
  - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde padnú a neodvádzajú ich do recipientu, resp. kanalizácie.
  - dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
  - návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd;
  - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody;
  - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí;
  - stavby protipovodňovej ochrany zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby;
  - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich;
  - navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822;
  - akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p.;

- stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou suterénu min 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- parkovacie plochy, budovať v zmysle platných STN, zabezpečiť nepriepustnou vrstvou odolnou voči pôsobeniu ropných produktov;
- rešpektovať pásma hygienickej ochrany vodárenských vodných zdrojov a ochranné pásma pobrežných pozemkov;
- rozšírenie jestvujúcej vodovodnej siete a odkanalizovanie obce riešiť v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Nitrianskeho kraja.
- vytvoriť predpoklady pre rozšírenie ČOV Machulince;
- doriešiť zabezpečenie vykonania preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovanie retenčnej schopnosti územia, akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia od zaplavenia územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku;
- pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia) a pobrežné pozemky vodných tokov.
- pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd, ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie;
- zhodnotiť súčasný stav odkanalizovania dotknutého územia a možnosti napojenia obyvateľstva na verejný vodovod;
- komplexne doriešiť zásobovanie všetkých obyvateľov pitnou vodou a odvedenie odpadových vôd v obci Machulince.
- zabezpečiť obnovu jestvujúcej verejnej kanalizácie a verejného vodovodu v zmysle zák. č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov;

## **Plynofikácia**

Stav plynárenských zariadení v obci

Obec je celoplošne plynofikovaná. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

## **Opis plynárenských zariadení**

Primárnym zdrojom ZP obce je VTL prípojka PN25 DN100 Topoľčianky, VTL regulačná stanica RS 5500 Topoľčianky 1. obec, STL2 prepojovací plynovod Topoľčianky – Hostie PN4 D160 a STL2 regulačná stanica RS 1500 Topoľčianky 2. Hostie (tieto PZ sa ale v území obce nenachádzajú).

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL1 plynovodná DS Machulince. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva z jednej údržbovej oblasti (ÚO) s názvom ÚO Machulince a tvorí jednu spoločnú rozvodňu ZP aj s STL1 plynovodnými DS Topoľčianky a Obyce a STL2 plynovodnými DS Hostie a Jedľové Kostolany. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov (PL) a plynovodnými prípojkami (PR) z PE. MS zabezpečuje v území obce plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov ZP v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými PR. Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Zachovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma (ďalej len "OP a BP") existujúcich PZ tak, ako tieto vyplývajú z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov.*
2. *Prípadnú plynofikáciu riešených území riešiť koncepčne v súlade s podmienkami, vyplývajúcimi zo všeobecne záväzných právnych predpisov a na základe podmienok a vyjadrení SPP-D.*
3. *V prípade požiadavky na uskutočnenie preložky existujúcich PZ prevádzkovaných SPP-D o možnosť realizácie preložky je nutný súhlas s SPP-D.*
4. *Zriaďovať stavby v OP a BP PZ a vykonávať činnosť v OP PZ možno len po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa PDS a za podmienok ním určených.*

## **Elektrifikácia**

Obec Machulince a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kVA, ktoré sú napojené na hlavnú linku č. 247, 22kVA vzdušného vedenia, ktorá vychádza z elektrorozvodne Zlaté Moravce (k.ú. Topoľčianky).TS 0037 003 je napojená z linky č.375 Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizáciu sieť v obci spravuje ZSE, a teda je i prevádzkovateľom všetkých trafostaníc. Energetický kód obce je 0037.

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasný napäťový pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú dobré.

Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce.

V obci sa nachádzajú nasledovné trafostanice, ktoré sú v správe ZSE alebo sú cudzie.

TS kiosk	0037-001 / 400 kVA/
TS 2 a <sup>1</sup> / <sub>2</sub> stĺpová	0037-002 / 160 kVA/
TS 2 a <sup>1</sup> / <sub>2</sub> stĺpová	0037-003 / 630 kVA/
TS kiosk	0037-004 / 250 kVA/

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AIFe 25 mm<sup>2</sup> až AIFe 70 mm<sup>2</sup> na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby, podnikateľských a výrobných areálov, bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na ocelové estetické stožiare.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je :

- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.
- V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m
  - c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
  - d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
  - e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
  - f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
- Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.
- Vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prízjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.
- Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

#### Požiadavky a ciele riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre napojenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. V ÚPD je potrebné rešpektovať všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Kabelizovať všetky určené 22 kV vzdušné elektrické vedenia tak, aby sa odblokovali rozvojové územia obce.

### **Spoje**

Riešeným územím prechádzajú spojovacie telefónne vedenia, podzemné oznamovacie vedenia. Obec Machulince patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nitra. V rámci sídla, ktoré je kategorizované ako sídlo miestneho významu.

Rozvod po obci je riešený káblom vedením uloženým v zemi a z časti vzduchom závesným káblom TCEKES k jednotlivým účastníkom je riešené odbočenie cez vonkajšie spojky vzdušne.

Súčasná kapacita káblového rozvodu postačuje pokryť terajšie požiadavky na zriadenie telefónnych účastníckych staníc.

Pre plánované rozšírenie je potrebné pri rozšírení zväčšiť kapacitu RSÚ. Z RSÚ v obci je potrebné uložiť telekomunikačné káble v zemi s možnosťou odbočiek pre navrhované rozšírenie liniek.

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,



- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

4. Telekomunikačné vedenia a zariadenia v plnom rozsahu rešpektovať, z uvedeného dôvodu do grafickej časti dokumentácie územného plánu /ÚP/, zakresliť a zapracovať všetky existujúce trasy telekomunikačných vedení a zariadení.

5. Existujúce zariadenia sú chránené ochranným pásmom (§68 zákona č. 351/2011 Z. z.) a zároveň je potrebné dodržať ustanovenie §65 zákona č. 351/2011 Z. z. o ochrane proti rušeniu.

6. Upozorňujeme že v textovej časti musí figurovať podmienka spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a/alebo DIGI SLOVAKIA, s.r.o. o zákaze zriaďovania skládok materiálu a zriaďovania stavebných dvorov počas výstavby na existujúcich podzemných kábloch a projektovaných trasách prekládok podzemných telekomunikačných vedení a zariadení.

7. Nedodržanie vyššie uvedených podmienok ochrany zariadení je porušením povinností podľa § 68 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v platnom znení.

8. Križovania a súběhy navrhovaných inžinierskych sietí s PTZ je potrebné, riešiť podľa STN 73 6005

9. Pri umiestňovaní zástavby alebo iných činností v blízkosti existujúcich telekomunikačných vedení a zariadení požadujeme, rešpektovať ich ochranné pásma.

V rámci plánovaného rozvoja obce je potrebné navrhnuť a zapracovať do ÚP, pripojenia jednotlivých riešených lokalít na verejnú elektronickú komunikačnú sieť /VEKS/, zemnými káblowymi rozvodmi.

## **Obecný rozhlas**

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu Machulince.

### **Záver**

V ochrannom pásme telekomunikačných zariadení a sietí nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie;
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

### Požiadavky a ciele riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.

2. V ÚPD je potrebné rešpektovať všetky telekomunikačné siete a zariadenia.

3. Vytvoriť predpoklady, aby každá budova v územnom pláne obce bola v budúcnosti pripojiteľná k verejnej elektronickej komunikačnej sieti. To znamená, že ku každej novej budove v zmysle S 67e ods.1. vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení musí byť v územnom pláne zakreslená trasa vedenia elektronickej komunikačnej siete.

Vedenie elektronickej komunikačnej siete je podľa S 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia.

## **11. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia**

### **Chránené územia prírody**

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a vyhláška MZP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny sa na území SR rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň ochrany sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

### **Územná ochrana**

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány štátnej správy, v oblasti ochrany drevín je orgánom ochrany prírody obec.

Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je dôležité chápať navrhované opatrenia ako integrované opatrenia všeobecnej, územnej a druchovej ochrany prírody a krajiny.

V súvislostiach so všeobecnou ochranou prírody a krajiny sú dôležité najmä nasledovné ustanovenia zákona:

- *významný krajinný prvok* možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie (§ 4, ods. 2).

- vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu (§ 4, ods. 3).

- podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia (§ 4, ods. 4).

- udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme (§ 5, ods. 4).

- vlastník (správca, nájomca) pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní zabezpečovať priaznivý stav časti krajiny (§ 5, ods. 5).

- ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nemožno zabezpečiť bežným obhospodarovaním, možno vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 5, ods. 6).

- ak vlastník (správca, nájomca) dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) na vlastné náklady (§5, ods.7).

- každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým možno biotop poškodiť alebo zničiť, je povinný vyžiadať si súhlas obvodného úradu životného prostredia. Ak zásahom dôjde k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je žiadateľ povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom štátneho rozpočtu (§ 6, ods. 1).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku spôsobmi podľa odseku 7 a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu (§ 7, ods. 3).

## **Prírodné zdroje**

### Surovinové zdroje

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

*Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.*

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Podľa § 15 ods. 1 banského zákona sú orgány územného plánovania a spracovatelia územnoplánovacej dokumentácie povinní pri územnoplánovacej činnosti vychádzať z podkladov o zistených a predpokladaných výhradných ložiskách a sú povinní navrhovať riešenie, ktoré je z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov najvýhodnejšie.

Ministerstvo požaduje dodržať ustanovenia § 18 a § 19 banského zákona tak, aby bola zabezpečená ochrana výhradných ložísk proti znemožneniu alebo sťaženiu ich dobývania a podľa § 17 ods. 5 a § 26 ods. 3 banského zákona vyznačiť hranice chránených ložiskových území a dobývacích priestorov v územnoplánovacej dokumentácii.

Vzhľadom na súčasné a predpokladané využívanie ložiska žiadame aj územie v blízkosti chráneného ložiskového územia nevyužívať ako obytné, prípadne rekreačné územia s novými stavbami.

V predmetnom území sú evidované skládky odpadov. Ministerstvo odporúča uvedené skládky odpadov dostatočne zohľadniť v územnoplánovacej dokumentácii.

### **Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín**

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra:

V záujmovom území sa nachádzajú skládky (6):

- upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.:4x)
- opustená skládka bez prekrytia (nelegálna skládka: 2x)

V záujmovom území evidujú:

- výhradné ložiská DP(2)
  - 243 – Machulince –tehliarske suroviny;
  - 477 – Obyce –stavebný kameň;
- výhradné ložiská CHLU (2)
  - 243 – Machulince –tehliarske suroviny; Organizácia neurčená;
  - 477 – Obyce –stavebný kameň; KAS a.s. „Zlaté Moravce“;
- izoplochy radónového rizika (null) nízke36,7%(2), stredné 63,0 % (10)

V záujmovom území neevidujú:

- prieskumné územia - návrhy
- prieskumné územia – určené
- výhradné ložiská OVL
- staré banské diela
- radónové riziko - referenčné plochy
- prognózu zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm)

Pôdne zdroje

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným výrobným prostriedkom na výrobu potravín. Ochranu poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

**Podľa tohto zákona a jeho prílohy č. 3 je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny.**

Údaje o katastrálnej plocheK.Ú. Machulince

- Celková výmera katastrálneho územia je **9 421 178 m<sup>2</sup>**, ha, z toho:
- poľnohospodársky pôdny fond predstavuje **3 533 444m<sup>2</sup>**, ha
  - nepoľnohospodársky fond predstavuje **5 887 734m<sup>2</sup>**, ha

**Pol'nohospodársky pôdny fond (PPF) má nasledovnú štruktúru:**

<b>- celkom rozloha PPF</b>	<b>656,8918 ha</b> z toho :
- orná pôda	<b>2 325 602m<sup>2</sup></b> , ha
- vinice	<b>58 122 m<sup>2</sup></b> , ha
- ovocné sady	<b>6 711 m<sup>2</sup></b> , ha
- trvalé trávnaté porasty	<b>898475m<sup>2</sup></b> , ha
- záhrady	<b>244 534m<sup>2</sup></b> , ha
- chmeľnice	<b>0m<sup>2</sup></b> , ha

**Nepoľnohospodársky fond predstavuje rozlohu:**

<b>- celkom rozloha NPPF</b>	<b>5 887 734m<sup>2</sup></b> , ha
z toho : - lesné pozemky	<b>5 217 227m<sup>2</sup></b> , ha
- vodné plochy	<b>74 065 m<sup>2</sup></b> , ha
- zastavané plochy	<b>330 833m<sup>2</sup></b> , ha
- ostatné plochy	<b>265 609 m<sup>2</sup></b> , ha

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky- rok 2021)

**Celková výmera katastrálneho územia je 9 42,1 178 ha.** Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie zastúpenie v katastrálnom území majú lesy - 521ha

Druhé najväčšie zastúpenie má orná pôda: 232 ha.

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

### Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Pre optimálnu krajinnú štruktúru má veľký význam podiel a priestorové rozloženie plôch lesných porastov. Najväčšie zastúpenie majú lesy, a to 521,7ha. V riešenom území sa nachádzajú nasledovné typy lesov:

"H" - hospodárske lesy a funkčný typ lesa je produkčný les - suché bukové dúbavy.

"O" - lesy ochranné a funkčný typ lesa je produkčný protierózny.

V celom území platí I. stupeň ochrany. Druhové zloženie lesov: dub cerový, dub zimný, borovica lesná, buk lesný, javor horský. /Zdroj: lesnícky portál (LGIS)/

Obhospodarovateľom lesov v záujmovom území sú Lesy SR, šp. OZ Topolčianky.

### Ochrana ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší.

V katastrálnom území Machulince sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia **nenachádzajú**.

Najbližším veľkým zdrojom znečistenia ovzdušia je Kotolňa CTZ - Teplárne Zlaté Moravce.

### Ochrana zveri

#### *Rybárstvo*

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 4 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.
- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

V riešenom území sa nachádza rieka Žitava

*Charakter vody:* pstruhový

#### *Poľovníctvo*

Výkon poľovníctva upravujú vyhlášky:

MPH SR č. 407/2002 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy č. 59/1967 Zb., ktorou sa vydávajú vykonávacie predpisy k zákonu o poľovníctve v znení neskorších predpisov, MPH SR č. 230/2001 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky č. 172/1975 Zb. o ochrane a o čase, spôsobe a podmienkach lovu niektorých druhov zveri v znení vyhlášky č. 231/1997 Z.z. MPH SR č. 229/2001 Z.z. o spôsobe kontroly ulovenej zveri, MPH SR č. 222/2001 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 171/1975 Zb., ktorou sa mení výpočet zveri.

Územie je súčasťou poľovného revíru Obyce – Machulince – Žitavany – Suličín.

Poľovnícke združenie Obyce - Machulince, Suličín - Žitavany obhospodaruje poľovný revír Obyce – Machulince – Žitavany – Suličín. Celková výmera poľovného revíru je 3136 ha, z toho lesné poľovné pozemky majú výmeru 1361 ha a poľnohospodárske poľovné pozemky majú výmeru 1775 ha. Poľovný revír je zaradený do Poľovnej oblasti J XXVIII Tríbeč, chovateľského celku Zlaté Moravce J XXVIII-2.

V revíri sa nachádza zver jelenia, srnčia, diviacia, v malej miere zajac poľný, bažant, jarabica a kačica. Hojný je výskyt tzv. škodlivej zveri - líšky a kuny skalnej.

### **Ekologicky významné segmenty krajiny a územný systém ekologickej stability**

V zmysle § 2 zákona o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991.

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny:

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Do návrhu ÚPN zapracovať a rešpektovať všetky prvky ÚSES, ktoré do r.ú. zasahujú v zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN Nitrianskeho kraja, (2012) - časti krajinná štruktúra, R - ÚSESu okresu Nitra.

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha

- **biokoridor**: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade: 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prirodzenou prevahou duba: 400 rokov
- les s prirodzenou prevahou drevín mäkkého luhu – 60 rokov

Východiskom na riešenie ekostabilizačných opatrení v záujmovom území obce je súčasná krajinná štruktúra, ktorá odráža využitie zeme a predstavuje ťažiskový krok rôznych analýz, potrebných pri tvorbe M - ÚSES. Súčasná krajinná štruktúra v území je odrazom pôsobenia ľudskej činnosti na biotické a abiotické zložky krajiny a zároveň odzrkadľuje stupeň antropogénnej premeny krajiny. Zároveň odráža vzájomnú kombináciu súborov prvkov prírodného, poloprírodného a umelého charakteru. Na základe zastúpenia a pošnej rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinnnej štruktúry môžeme zhodnotiť súčasný stav antropizácie územia a stanoviť koeficient ekologickej stability územia.

**Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:**

#### Chránené územia a prvky ÚSES

Z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny je v lesných porastoch Tribeča, severozápadne od zastavaného územia obce evidované **Územie európskeho významu** zo siete Natura 2000 **SKUEV 0873 Pohronský Inovec**.

Územie o rozlohe 449,054 ha situované v k. ú. Čaradice, Čierne Kľačany, Kňazice, Machulince, Obyce, Prílepy, Tekovské Nemce. Správcom územia je Správa CHKO Ponitrie. Na územie sa vzťahuje 2. stupeň ochrany.

Biotoxy, ktoré sú predmetom ochrany:

- • 91H0 Teplomilné panónske dubové lesy
- • 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy
- • 91G0 Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
- • 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*).

#### Genofondové lokality

GL predstavujú územia s výskytom vzácných a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity.

D o k.ú. obce Machulince zasahujú dve genofondové lokality:

#### GL8 Obycké lúky

**Príslušnosť k ZUJ (k. ú.):** Obyce, Opatovce nad Žitavou, Machulince

**Krátka charakteristika:** komplex zachovaných lúk

**Výskyt biotopov európskeho a národného významu:** Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1 – 6510), Bezkolencové lúky (Lk4- 6410).

**Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín:** *Gentiana pneumonanthe*, *Gladiolus imbricatus*, *Scorzonera humilis*, *Dianthus superbus* subsp. *superbus*, *Dactylorhiza majalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Serratula tinctoria*

**Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov:**

*Saxicola torquata*, *Crex crex*, *Jynx torquilla*, *Coturnix coturnix*

**Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -**

**Príslušnosť k MCHÚ: -**

**Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000:** časť územia tvorí SKUEV0873 Pohronský Inovec (Zdroj: RÚSES ZM, 2019)

#### **GL19 Hlboká úboč**

**Príslušnosť k ZUJ (k. ú.):** Obyce, Machulince – v dotyku

**Krátka charakteristika:** lesy rôznych typov

**Výskyt biotopov európskeho a národného významu:** Teplomilné submediteránne dubové lesy (Ls3.1 – 91H0\*), Dubovo-hrabové lesy karpatské (Ls2.1), Lipovo-javorové sutinové lesy (Ls4 - 9180\*), Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (Ls5.1 – 9130)

**Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: -**

**Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov:**

*Limoniscus violaceus, Cerambyx cerdo, Lucanus cervus, Zamenis longissimus, Lacerta viridis, Lanius collurio,*

**Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -**

**Príslušnosť k MCHÚ: -**

**Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000:** (Zdroj: RÚSES ZM, 2019)

#### **Prvky ÚSES:**

Katastrálne územie obce Machulince je bohaté na ekologické prvky. Základom kostry ekologickej stability v obci Machulince je:

- 1. Biocentrum regionálneho významu (RBc5) – Pohronský Inovec**
- 3. Biocentrum miestneho významu terestrické- návrh (nMBc1) – Ploský kameň**
- 3. Biocentrum miestneho významu terestrické- návrh (nMBc2) – Struhárová**
- 4. Biokoridor nadregionálneho významu - hydrický (NRBk1) - Žitava**
- 5. Biokoridor regionálneho významu - hydrický - návrh (RBkh) – Hostiansky potok**

Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES tvoria plošné a líniové prvky v krajine s hodnotným ekologickým významom miestneho charakteru.

#### **Interakčné prvky**

Súčasťou miestneho územného systému ekologickej stability sú interakčné prvky, ktoré predstavujú skupinu ekosystémov, nadväzujúcich na biocentrá a biokoridory, so schopnosťou zabezpečiť alebo posilniť priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny.

V katastrálnom území sa nachádzajú interakčné prvky líniové IPL i plošné IPP.

#### **Navrhované IPP:**

IPP1 - "Píla";

#### **Navrhované IPL:**

nIPL1 - "Machulinské borovice";

#### **Navrhované stromoradie SN:**

nSN1- pozdĺž hydromelioračného kanála –Machulinské lúky;

**Koeficient ekologickej stability (KES)** dosahuje hodnotu **3 - krajina so strednou ekologickou stabilitou.** (Zdroj: RÚSES ZM, 2019)

V území sú v prevahe plochy s ornou pôdou a plochy lesných spoločenstiev. Orná pôda zaberá 232,5ha z celkovej výmery k.ú. Machulince. Plochy s ornou pôdou sú intenzívne využívané, a neprispievajú k zvýšeniu ekologickej stability v území. Naopak, v lesnej krajine je prevaha lesných celkov s druhovým zložením prirodzených druhov duba zimného, cerového, buka lesného, jedle, javora a lipy, ktoré prispievajú k výraznej ekologickej stabilite územia. Ekologicky



stabilné územia predstavujú aj prirodzené spoločenstvá biotopov európskeho významu popri vodných tokoch Žitava, Hostiansky potok a ich prítokoch.

Z uvedeného vyplýva, že z hľadiska ochrany životného prostredia, za účelom udržania a posilnenia ekologickej stability územia, je odporúčaná podmienená potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení.

#### Navrhované ekostabilizačné opatrenia (RÚSES ZM, 2019)

E10 – celoplošne vylúčiť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice;

E21 – stabilizovať zosuvné územia a zabezpečiť monitoring;

E22 – zabezpečiť výsadbu izolačnej-hygienickej vegetácie;

E24 – monitorovať a sanovať environmentálne záťaž;e;

E27 – zosúladiť rekreačné aktivity s ochranou prírody;

#### Navrhované protierózne a protipovodňové opatrenia (RÚSES ZM, 2019)

P2 - zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch v zastavanom území a zvyšovať podiel plôch na infiltráciu dažďových vôd;

#### Hydroekologické opatrenia

H2 – monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd;

H4 – odstrániť resp. spriechodniť migračné bariéry na vodných tokoch;

#### Požiadavky a ciele riešenia z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny

1. Pri funkčnom rozvoji obce rešpektovať regionálne a miestne biokoridory.
2. Pri funkčnom rozvoji obce rešpektovať regionálne a miestne biocentrá.  
Rešpektovať územie európskeho významu SKUEV0873 Pohronský Inovec, , brehový porast vodných tokov Žitava, Hostiansky potok a ich prítokov.
3. Rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability a zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine – dotvoriť prvky kostry MÚSES – biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.
4. Stanoviť plochy s obmedzeným funkčným využívaním z dôvodu verejného záujmu – zachovanie ekologickej stability a biologickej diverzity, dodržiavanie zásad trvalo udržateľného rozvoja mimo zastavaného územia obce.
5. Navrhnuť dobudovanie vegetačného doprovodu pozdĺž poľných ciest tak, aby plnili funkciu migrácie v systéme ekologickej stability a ozelenenia krajiny.
6. Rešpektovať a chrániť objekty s kultúrnohistorickou hodnotou.
7. Vo výkresovej časti územného plánu obce obsiahnuť Krajinný ekologický plán (KEP) ochrany prírody a krajiny a takisto výkres verejnej zelene so zobrazením súčasného stavu a návrhu.
  - Zaviesť evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu.
  - Riešiť otázku verejnej zelene (súčasný stav a návrh) tak, aby bol dodržiavaný princíp zachovania rozlohy, t. j. koľko plochy verejnej zelene zanikne, minimálne toľko plochy verejnej zelene musí vzniknúť. Rovnakým princípom riešiť všetky dreviny rastúce na pozemkoch vo vlastníctve obce, teda každú vyrúbanú drevinu nahradiť výsadbou novej dreviny.
  - Zadeklarovať potrebu zaobstarania všeobecne záväzného nariadenia (VZN), ktorým sa ustanovia podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (§ 69 ods. 2 zákona), a takisto sa ustanoví, že pri výsadbách drevín (najmä stromov) je nevyhnutné brať na zreteľ ich možnú alergénnosť, šírku koruny, uloženie koreňového systému, výšku, vzdialenosť od susedného pozemku, aby sa v zmysle § 127 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) nestali príčinou susedských sporov, potrebu zohľadňovať minimálnu vzdialenosť 2,5 m od inžinierskych sietí, a taktiež dodržiavanie STN 83 7010 u prác v blízkosti stromovej vegetácie.

- Zadeklarovať potrebu vypracovania sadových úprav ako samostatného stavebného objektu ku každej významnejšej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia, resp. stavebné konanie.
- Podporovať vytváranie priestorových rezerv na umiestňovanie uličnej drevinovej zelene v súlade s ochrannými pásmami inžinierskych sietí. Pri návrhoch nových obytných súborov zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí.

8. Stupeň ekologickej stability nesmie zamýšľanou výstavbou v rámci územného plánu klesnúť oproti v súčasnosti (pred výstavbou) stanovenému stupňu ekologickej stability. V prípade poklesu stupňa ekologickej stability prijať kompenzačné opatrenia na eliminovanie tohto stavu.

9. Vypracovať Dokument starostlivosti o dreviny (DSoD) a miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä:

- a) určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie,
- b) vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví,
- c) posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany, obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín,
- d) určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
- e) poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
- f) určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je v kompetencii obce - § 69 ods. 1 písm. i) zákona.

10. V územnom pláne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene (dobudovanie ostatných prvkov ÚSES, vetrolamov, sprievodnej zelene poľných ciest a cestných komunikácií).

11. Vytypovať drobnejšie vodné toky s možnosťou revitalizácie krajiny aj formou budovania vodozádržných prehrádzok na vodných tokoch a obmedzením zvyšovania podielu lesnej cestnej siete. V prípade údržby vodných tokov a kanálov zachovať brehové porasty aspoň z jednej strany vodného toku resp. postupne doplniť brehovú vegetáciu a vytvárať podmienky pre rozvoj vodnej a litorálnej vegetácie

12. Podporovať budovanie lesných protipožiarnych nádrží vo všetkých typoch lesov bez rozdielu.

13. Zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, ktoré sa dosť často prekrývajú aj so živelnými nelegálnymi skládkami odpadov. V prílohe č. 2 vyhlášky č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov, sú uvedené druhy invázných druhov rastlín, pri ktorých sú uvedené aj metódy ich odstraňovania.

14. Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký

režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚP.

15. Územnoplánovaciu dokumentáciu je potrebné spracovávať v súlade s ustanoveniami legislatívy na úseku ochrany prírody, zákona o ochrane prírody a krajiny, a súvisiacich predpisov.

16. Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce.

17. Pre verejnú a areálovú zeleň zabezpečiť odbornú starostlivosť v zmysle STN 83 7010.

18. V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnuť a požadovať ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. všetky zastávky MHD.

19. V rámci novo navrhovaných obytných alebo rekreačných zón, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi. V prípade rušenia verejnej a inej zelene v prospech IBV požadujeme kompenzovať úbytok verejnej zelene úpravou maximálne prípustného koeficientu zastavanosti v rámci IBV na 0,6. Stanoviť minimálny podiel zelene (vrátane hospodársky využívaných záhrad) v rámci nezastavaných častí stavebných pozemkov na 30% z celkovej plochy stavebného pozemku.

20. Neumiestňovať reklamné pútače tzv. Billboardy popri líniách regionálnych a lokálnych biokoridorov.

21. Vyšpecifikovať maticu určovania tzv. náhradnej výsadby, zaradená do VZN obce. Pri výruboch výmena drevina za drevinu nie je postačujúce z hľadiska zabezpečenia biologickej diverzity.

22. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a vymedzenia rozvojových plôch zachovať ochranné pásmo vodných tokov v šírke min. 10 m po oboch stranách toku v zastavanom území. Mimo zastavaného územia doporučujeme ponechať brehové pásmo v šírke 30 m po oboch stranách toku (prípadne podľa miestnych podmienok). Tieto ochranné brehové pásma je potrebné v územnoplánovacích dokumentáciách vyčleniť ako funkčné plochy na posilnenie ekologickej stability s vylúčením výstavby.

23. Zaznamenať všetky prvky existujúcej krajinskej zelene a navrhnuť opatrenia na jej zachovanie, rozvoj a ochranu.

24. Územne vymedziť účelovú izolačnú zeleň, ktorá by mala byť navrhnutá pri všetkých lokalitách, ktoré sú z hľadiska charakteru, funkčného využitia a priestorovej blízkosti nezlúčiteľné (napr. výrobná, dopravná funkcia v protiklade s obytnou, rekreačnou funkciou, protiklad RD a bytových domov – nežiadúce vizuálne prepojenie).

25. Zachovať interakčné prvky (remízky, vetrolamy, mokrad'ové plochy, zeleň mimo navrhovaných stavebných objektov) uvažovať z hľadiska ochrany drevín s vytvorením pozemkov vhodných na náhradné výsadby týkajúce sa ustanovenia § 48, ods. 1 a 3 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je ustanovená povinnosť obce viesť evidenciu pozemkov alebo vyčleniť územie určené na

evidenciu pozemkov, ktoré sú vhodné na náhradnú výsadbu v danom územnom obvode a súčasne zabezpečiť ich odbornú starostlivosť.

26. Pri výsadbe drevín v krajine, v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území, uprednostniť geograficky pôvodné a tradičné druhy drevín (domáce druhy, vzniknuté na mieste svojho terajšieho výskytu a dlhodobu sa uplatňujúce v drevinovej skladbe záujmovej) za účelom vytvárať prirodzené lesné spoločenstvá a prirodzené protierózne a protipovodňové zábrany.

27. Písomne upozorňovať z pozície obce majiteľov a správcov pozemkov na výskyt invázných druhov drevín a povinnosť ich odstraňovania (§ 7b zákona č. 543/2002 Z. z.); pozemky neobrábané aspoň 2x za vegetačnú sezónu skosiť pred vysemenením invázných druhov bylín; náletové druhy invázných drevín ničiť mechanicky i chemicky.

28. Upravené skládky odpadov dostatočne rešpektovať v ďalšom stupni ÚPD.

29. Pri prácach v blízkosti stromovej vegetácie dodržiavať STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie; ak nie je možnosť obísť koreňový priestor dreviny, výkopové práce sa musia v tomto priestore vykonávať ručne a nesmú sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa stromu; vzdialenosť uloženia inžinierskych sietí od drevín musí byť podľa platných STN z dôvodu predchádzania negatívnych zásahov do zelene počas údržby zariadení.

30. Do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie zapracovať, v súlade s metodickou príručkou Štandardy minimálnej vybavenosti obcí vydanéj Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (Bratislava, 2010), tzv. koeficient zelene (KZ) predstavujúci požadovaný minimálny podiel vegetačných plôch v území k celkovej ploche územia, ako plochu trvalo nezastavanú žiadnymi stavbami a určenú funkčne ako zeleň, a to pre každú funkčnú plochu zvlášť.

V prípade plôch bývania rodinných domov stanoviť minimálne 30 % podiel z celkovej plochy pozemkov, ako plochu trvalo nezastavanú žiadnymi stavbami a určenú funkčne na zeleň.

Pri všetkých plánovaných výrobných a priemyselných areáloch stanoviť výsadbu zelene tak, aby rozloha vegetačných plôch (zelene) v rámci územia výrobného a priemyselného areálu tvorila minimálne 30 % podiel k celkovej ploche investičného zámeru, pričom minimálne 80 % z tejto plochy zelene musí byť porastená drevinami, ako aj výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti výrobného a priemyselného areálu, ktorej pás bude široký minimálne 10 m.

31. Do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie zapracovať, aby sa spevnené vjazdy do dvorov rodinných domov, nachádzajúce sa na verejnom priestore (v miestach kde sa nachádza „zelený pás“ medzi miestnou komunikáciou a bránou), nerealizovali širšie ako je vstupná brána do dvora slúžiaca na vjazd tak, aby nedošlo k zastavaniu verejnej a cestnej zelene. Zvyšná plocha musí zostať vzhľadom na retenčnú schopnosť pôdy pokrytá vegetáciou.

32. Do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie zapracovať, aby boli všetky súčasné pozemky s funkciou vinica, ako aj všetky viničné oblasti zachované ako poľnohospodárska pôda (vinica) bez možnosti delenia a iného využívania, a aby bolo na území s funkciou viníc prípustné umiestniť len vinohradnícke stavby (hajlochy, pivnice) za účelom spracovania úrody a výroby vína, prípadne individuálne rekreačné a hospodárske objekty do 80,0 m<sup>2</sup> zastavanej plochy pre ubytovanie prechodného charakteru alebo pre verejné stravovanie menšieho rozsahu

33. Do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie zapracovať, aby sa v zmysle STN 73 6110/Z1 - Projektovanie miestnych komunikácií Zmena 1, časť 16.3.17. v súlade s STN 83 7010 - Ochrana prírody. Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, povinne realizovala na všetkých navrhovaných parkovacích plochách výsadba vysokej zelene v počte minimálne 1 strom na 4 parkovacie miesta v priestore medzi stojiskami.

34. Z dôvodu stanovenia zásady ako aj merateľnosti, ako budú jednotlivé stavebné alebo regulačné zámery ovplyvňovať ekologickú stabilitu, kvalitu a stupeň životného prostredia, je potrebné stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (ďalej len „SES“) katastrálneho územia obce ako celku, a takisto členenia na extravilán a intravilán obce. Stupne ekologickej stability uvádzať pri každej zmene a doplnku územného plánu obce podľa najnovších údajov.

35. Posilňovať biodiverzitu trvalo udržateľným plánovaním, ktoré musí v sebe zahŕňať podporu biodiverzity všetkých zložiek bioty (rastlinstvo aj živočíšstvo). V záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie musia byť implementované princípy trvalo udržateľného rozvoja spojené so zeleným rastom.

36. Vymedziť a zdefinovať miesta, kde dochádza ku stretom stresových a bariérových faktorov s prvkami ochrany prírody, a v rámci opatrení riešiť ich elimináciu a nápravu, napr. zväziť výstavbu priechodov pre živočíchy (ekoduktov, rybochodov atď)

37. Zachovať a chrániť významné krajinné prvky (les, rašelinisko, brehový porast jazero, mokrad', rieka, bralo, tiesňava, kamenné more, pieskový presyp, park, aleja, remíza) tvoriace kostru územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“), neprerušovať línie biokoridorov a plôch biocentier pri navrhovaní novej inr'raštruktúry a výstavby liniových stavieb - v takýchto prípadoch riešiť alternatívne umiestnenie a trasovanie stavieb, zachovať jestvujúce plochy trvalého trávnatého porastu (ďalej len „TTP“) v extraviláne-obce a zabezpečiť ich pravidelné kosenie, resp. pasenie, zvýšiť podiel plôch TTP na ornej pôde, ako významného protierózneho (pozitívum pri eliminovaní strát výnosov z úrody pri extrémoch povodňových vin) a krajinnostabilizačného prvku, zachovať prirodzené nezregulované úseky vodných tokov vo voľnej krajine spolu s brehovými porastmi a príslušnými podmáčanými lokalitami.

38. Výstavbou nezasahovať do krajinných prvkov, biokoridorov, biocentier, chránených území a navrhovaných chránených území.

39. Obmedziť použitie chemických prostriedkov používaných pri rastlinnej výrobe v blízkosti obydľí, verejných studní, biotopov európskeho a národného významu ako i prvkov ÚSES.

40. Dosadiť brehový porast vodných tokov, ako významný biokoridor v krajine, vo viacerých radoch všade tam, kde netvorí súvislý zápoj, navrhnuť prvky ÚSES (biokoridory, biocentra) na voľné miesta s pomocou vytvorenia tzv. „zelenej infraštruktúry“, ako siete rozličných typov plôch zelene a ostatných prírodných prvkov v zastavanom území, v súlade s ochrannými pásmami inžinierskych sietí tak, aby sa dobudovala celopriestorová štruktúra ÚSES a došlo k vzájomnému prepojeniu ekosystémov, ich zložiek a prvkov. Navrhnuté prvky ÚSES schváliť v záväznej časti územného plánu, riadiť sa nimi pri jeho zmenách a pri posudzovaní investícií, považovať ich za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňala funkciu migračných trás, resp. interakčných prvkov.

41. Výstavbu a rozvoj infraštruktúry primárne orientovať v rámci už existujúcich urbanizovaných priestorov uprednostňovaním výstavby na asanovaných plochách opustených stavieb (brownfields), a nie na pozemkoch v súčasnom stave definovaných ako poľnohospodársky druh (orná pôda, vinica, záhrada, ovocný sad, trvalý trávnatý porast), čím by došlo k zníženiu stupňa ekologickej stability.

42. Zvyšovať podiel voľnej vegetačnej plochy na úkor zastavanej prekrytej plochy usmernením a podporou výstavby zelených striech (greenroofs). Vzhľadom na retenčnú schopnosť pôdy pokrytej vegetáciou, preferovať polopriepustné a deravé zatravnňovacie dlaždice na výstavbu parkovísk a chodníkov pre zlepšenie mikroklimy obce.

43. Rešpektovať a zabezpečiť ochranu biotopov územia európskeho významu SKUEV087 Pohronský Inovec, ktorého časť zasahuje do k. ú. obce, v súlade so zákonom. Rešpektovať brehový porast vodných tokov Žitava, Hostiansky potok a ich prítokov.

44. Širšie vzťahu musia respektovať RUSES okresu Zlaté Moravce, schválený OÚ Zlaté Moravce, OSŽP.

45. Riešené územie posúdiť z hľadiska realizácie opatrení na zmiernenie vplyvov na životné prostredie súvisiacich so zmenami klímy. V čo najväčšej miere implementovať Stratégiu adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy vypracovanej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) z roku 2017 (aktualizácia), ktorá vychádza z Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 148/2014 k Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ako aj Stratégiu environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030.

46. Podporovať výsadbu alejí vhodných drevín so zohľadňovaním orientácie tienenia spevnených plôch (ciest chodníkov) stromami. Výsadba vytvára adekvátnu kompenzáciu voči celkovej zastavanej ploche spôsobujúcej presušenie a prehrievanie ovzdušia, znižovaniu priaznivej mikroklimy, čo má z dlhodobého hľadiska negatívne ekologické a socioekonomické dopady.

## **12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia**

V návrhu územného plánu rešpektovať všetky významné línie a zariadenia: elektroenergetické, telekomunikačné, plynárenské, vodohospodárske objekty a línie, rešpektovať ich ochranné a bezpečnostné pásma a prekládky týchto sietí pripravovať len v súčinnosti s príslušným správcom.

Cez riešené územie prechádzajú nasledovné dôležité technické a dopravné trasy, ktoré je potrebné rešpektovať a dodržiavať ich ochranné pásma :

- a) cesta III. triedy, III/1620, III/1622 (v zastavanom území obce), rešpektovať ochranné pásmo;
- b) trasa elektrických vedení – 22 kVA vzdušné vedenia;
- c) trasy plynárenských zariadení;
- d) trasy diaľkových optických a telekomunikačných zariadení;
- e) rešpektovať výhradné ložiská DP a chránené ložiskové územia CHLU č.243 - Machulince tehliarske suroviny, CHLU č.477 – Obyce stavebný kameň;

## **13. Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva**

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Machulince riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti - situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Zlaté Moravce a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti

Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky (telefón, miestny rozhlas, email...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí mať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave evakuačné trasy, cestu III. triedy III/1622, a cestu III/1620.

#### Ohrozenie územia povodňami

V území okresu Zlaté Moravce, a teda i v obci Machulince, nie sú na primárnom vodohospodársky významnom vodnom toku – rieka Žitava a sekundárnych vodných tokoch, odtokové pomery vysporiadané na  $Q_{100}$ , ako v zastavanom území tak i mimo zastavaného územia obce. Preto je nevyhnutné rešpektovať plán protipovodňovej ochrany obce.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) realizácia súboru pozemkových úprav kombináciu opatrení a) , b) , c)

#### Zásady ochrany územia pred povodňami:

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku  $Q_{100}$  – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.
- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

#### Civilná ochrana

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

**a)** V zmysle § 2 Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. O stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ukrytie obyvateľstva zabezpečovať :

- v odolnom kryte v objekte samosprávy pre zamestnancov, ktorí budú v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečovať riadenie alebo vykonanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác;

- v plynotesných alebo jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v bytových domoch;
- v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v rodinných domoch;

Obec má vypracovaný "Úkrytový plán obce Machulince". Dokumentácia týkajúca sa plánu ukrytia obyvateľstva obce je spracovaná v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 o ochrane obyvateľstva.

**b)** Zberné komunikácie šírkoovo dimenzovať s rezervou aj z hľadiska možnosti evakuácie obyvateľstva z predmetného územia;

Požiadavky a podmienky civilnej ochrany stanovuje zákon NRSR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov - úplné znenie zákona NRSR č.444/2006 Z.z.

Pri funkčnom využití územia obce a následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

**1.** Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územnotechnické, urbanistické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie

**2.** Stavebno-technické požiadavky podľa odseku 1 sa uplatňujú tak, že ochranné stavby  
a/ sa budujú v podzemných podlažiach, alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov, alebo ako samostatne stojace stavby,

b/ tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s ním nesúvisia,

c/ sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500m,

d/ sa umiestňujú najmenej 100m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukryvaných osôb,

e/ sa umiestňujú tak, aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukryvané osoby,

f/ sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukryvaných osôb podľa prílohy č. 1 štvrtej časti písmena A (Kapacita ochrannej stavby je súčet miest na sedenie a ležanie ukryvaných osôb, pričom miest na ležanie musí byť 20% až 30% z navrhovaného počtu miest),

g/ majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky,

h/ spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby  $K_0$ .

**3.** Stavebno-technické požiadavky na ochranné stavby podľa ods. č. 1 sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

a/ v budovách zabezpečujúcich ukrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti,

b/ v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich ukrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

c/ v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

d/ v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

**4.** Ochranné stavby sa navrhujú podľa analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.



V zmysle nariadenia vlády 565/2004 Z.z. /ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z.z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z.z. / čl. I. , Zaradenie územia do jednotlivých kategórií podľa územných obvodov obvodných úradov Slovenskej republiky sa zaraďuje územný obvod do kategórie IV. Následne sa budovanie ochranných stavieb vykonáva:

a/ na území kategórie IV. V plynottesných úkrytoch alebo v jednotlivých úkrytoch budovaných svojpomocne,

b/ na území kategórii I. – IV. V bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukrývaných osôb v plynottesných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne a v bytových domoch s kapacitou nad 50 ukrývaných osôb v plynottesných úkrytoch.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný orgán ochrany a obec.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

### **Požiarňa ochrana**

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

V súčasnosti obec má zriadený dobrovoľný hasičský zbor DHZ kategória „C“, v prípade potreby zasahuje profesionálna zásahová jednotka - hasičský zbor z okresného mesta Zlaté Moravce. V obci je vybudovaných niekoľko požiarnych hydrantov. Operačné pracovisko zabezpečuje výjazd do 10 min. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť, ktorá je navrhnutá na krytie požiarnej potreby a  $Q_{max}$ . Odborné miesta budú zriadené a označené aj v navrhovaných rozvojových lokalitách, v zmysle požiadaviek vyhlášky č.699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov. Ako náhradný zdroj vody je v núdzovej situácii možné čerpať vodu z rieky Žitava miestneho vodného toku (Jarky).

Ak nie sú zriadené odborné miesta (nadzemný, podzemný hydrant alebo výtokový stojan), zriadiť:

- hydranty vo vzájomnej vzdialenosti 400 m pri stavbách na bývanie a 160 m pri ostatných stavbách,

- výtokový stojan vo vzájomnej vzdialenosti 600 m,

- plniace miesto vo vzdialenosti 6000 m,

- odborné miesta musia byť viditeľne označené v zmysle § 9 ods. 7, 8 a prílohy č. 2 cit. vyhlášky. Príjazd pre požiarne vozidlá je v obci zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.). Komunikácie sú dimenzované na zaťaženie min. 80 kN, reprezentujúce pôsobenie zaťaženej nápravy požiarneho vozidla.

Vojenská správa nemá v riešenom území zvláštne územné požiadavky.

#### **Požiadavky a ciele riešenia:**

1. *Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci riešeného územia obce Machulince.*
2. *V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a príslušnými platnými normami STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.*
3. *Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí.*

4. Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
5. V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich.
6. V blízkosti vodného toku navrhovanú výstavbu realizovať bez podpivničenia, v dostatočnej vzdialenosti od vodného toku s umiestnením +- 0,00 min. 30 cm nad Q50 (jednostranná zástavba) resp. Q100.
7. Potenciálnu protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových zámerov, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou si musí žiadateľ - investor zabezpečiť na vlastné náklady.
8. V rozvojových plochách určených pre obytnú výstavbu riešiť ukrytie obyvateľstva v JÚBS, v zmysle príslušných predpisov:
  - zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 533/2006 o ochrane obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulovaní s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 297/199 Z.z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 314/98 Z.z. hospodárenie s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,
  - vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany,
  - v objektoch určených pre funkciu bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a podnikateľských aktivít riešiť ochranu obyvateľstva ukrytím v JÚBS v zapustených, polozapustených priestoroch a v technickom prízemí domov v zmysle vyhlášky 532/2006.
9. Z hľadiska potrieb požiarnej ochrany je nutné:
  - pri realizácii rozvojových zámerov riešiť požiadavky na zabezpečenie požiarnej vody pre stavby v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov,
  - pri zmene funkčného využitia územia riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacimi predpismi,
  - zásobovanie požiarou vodou riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov, potrebu požiarnej vody stanoviť v zmysle STN 92 0400 PBS Zásobovanie vodou na hasenie požiarov, pričom uvedená potreba požiarnej vody bude zabezpečená z vonkajších podzemných hydrantov.
10. Žiadame v dokumente akceptovať ustanovenia vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a pre potrebu zabezpečenia množstva požiarnej vody je potrebné vychádzať z platnej STN 92 0400:2005-07 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov.
11. V nových územiach, resp. v rámci rekonštrukcií jestvujúcich vodovodov v jestvujúcom území obce navrhovať a inštalovať na vodovodných radoch najmenej menovitej svetlosti DN 80 nadzemné hydranty pre plnenie cisterien oprávnených osôb. Podzemné hydranty je možné realizovať len vtedy, ak nie je možné navrhnuť nadzemný hydrant v súlade s § 8 ods. 6 vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.
12. Pre zabezpečenie zásobovania obce požiarou vodou do územného plánu uviesť, že prednostne sa pre zásobovanie obce požiarou vodou navrhujú a využívajú nadzemné

hydranty, ktoré slúžia na plnenie cisterien oprávnených osôb v prípadoch požiarov v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

13. V záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie spracovať návrh riešenia záujmov civilnej ochrany v zmysle § 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany a to zabezpečenie druhu a rozsahu stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu života, zdravia a majetku a technických podmienok zariadení na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu.
14. zabezpečenie ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok pri mimoriadnej udalosti spojené s ich únikom (vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov ),
15. zabezpečenie materiálom civilnej ochrany a humanitárnej pomoci (vyhláška MV SR č. 314/1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),  
zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany (vyhláška MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov).
16. Z hľadiska formalizovanej štruktúry územného plánu obce tvorí „civilná ochrana obyvateľstva“ samostatnú časť, ktorá je zahrnutá v návrhu záväznej časti „Zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia“ vrátane jej grafického vypracovania vo forme výkresov grafickej časti územného plánu obce (§11 ods. 5 písm. f) a § 139a ods. 10 písm. m) zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).
17. Pri spracovaní návrhu je potrebné, vychádzať predovšetkým z už existujúcej dokumentácie obce na úseku civilnej ochrany podľa § 15 zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.  
V rámci navrhovaného územného rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného žiadame vodné toky rešpektovať a pri vlastnom návrhu rozvojových zámerov vychádzať z nasledovných požiadaviek:
19. Navrhované križovanie inžinierskych sietí s vodnými tokmi žiadame technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 .Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi".  
V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z.( Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102  
Zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významných vodných tokov Žitava a Hostiansky potok v šírke min. 6 m od brehovej čiary obojstranne a drobných vodných tokov v šírke min. 4 m od brehovej čiary obojstranne.
20. V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí.
21. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri

drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Uvedené rešpektovať a zapracovať do textovej (Smerná a Záväzná časť) i grafickej časti ÚPN kap. „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území“ a ďalších príslušných kapitol.

22. Vlastnú výstavbu navrhovanú v blízkosti vodných tokov situovať nad hladinu Q100 , mimo záplavové územie (súvislá zástavba, významné líniové stavby a objekty a pod.,). V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
23. Zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti.
24. Vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie vodných tokov, pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia.
25. V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok zdaného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).
26. Podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia.
27. Obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.
28. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
29. Komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

V súčasnosti SVP š.p. v rámci svojho Podnikového rozvojového programu investícií neplánuje, resp. nemá zaradené investičné akcie v súvislosti s úpravou vodných tokov v riešenom území. Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí s organizáciou SVP š.p.

#### **14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia, vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu**

##### **Formovanie funkčno-priestorovej kostry**

Z vykonaných prieskumov a kompozičného výskumu obce vyplýva, že kompozičná kostra obce pozostáva z hlavnej kompozičnej osi, ktorú tvorí Hlavná ul. v predĺžení na cestu III/1620 . Na nej leží pôvodná historická zástavba obce . Sekundárnou kompozičnou osou Cintorínsaka ul. v predĺžení na ul. Podhorskú . Na spojnici dvoch osí vznikol primárny referenčný uzol, s

postupne formujúcimi sa dominantnými funkciami vyššej občianskej vybavenosti (OCÚ, obchod, tržnica. Na spomínaných osiach sa nachádza historická zástavba s vybavenosťou komerčného a nekomerčného charakteru.

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavné kompozičné osi sídla, posilniť primárny referenčný uzol vyššími a zároveň centrotvornými funkciami. Je potrebné jednoznačne formovať centrum obce ako :

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné.

Ostatná časť sídla je typická prevahou bývania a doplnkových funkcií. V severnej a západnej časti časti katastrálneho územia Machulince dominantné poľnohospodárstvo, vo východnej časti sa rozprestierajú lesy pohoria Pohronský Inovec s potenciálom pre rozvoj rekreácie - cykloturistika a pešia turistika.

Cieľom územného plánu obce je i vytypovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania (individuálna a hromadná bytová výstavba), výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie, agroturistiky a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Na základe analýzy funkčno-priestorovej koncepcie obce sú evidentné tieto základné problémové okruhy:

- potvrdenie a formovanie základnej funkčno-priestorovej kostry obce,
- lokalizovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania, výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie /agroturistika / a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja. Predovšetkým lokality: IBV Zlatno, Žitavská-záhrady, Horelužie, Holdy, Šafranica, Nad Hájom, Viničná, Hostianska, Topoľčianska, Park pri Žitave. Všetky lokality je potrebné v návrhu posúdiť z hľadiska vhodnosti voči povodňovému riziku.

#### Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Formovať sídlo ako kompaktný celok (v rámci zastavaného územia) s prirodzenou gradáciou k ťažisku sídla.*
2. *Riešiť výstavbu nových domov tak, aby bolo možné uspokojiť nielen žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, ale i žiadateľov z okolia.*
3. *Vytvoriť územnú rezervu pre IBV a HBV z titulu nepredvídateľných rozvojových tendencií (migrácia za pracovnými príležitosťami a pod.).*
4. *V rámci ÚPN obce definovať funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu, ako aj návod k priestorovému riešeniu v ponávrhovom období - dlhodobý zámer územného rozvoja.*
5. *Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdné a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb, riešiť peší pohyb a cyklistickú dopravu zvlášť medzi obcou a rekreačnými areálmi.*
6. *Pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvoriť regulačné podklady (napr. vo forme spracovania malých - jednoduchých pozemkových úprav, urbanisticko-architektonických štúdií, zastavovacích štúdií a pod.) a vytvárať predpoklady pre realizačné zámery.*
7. *Pri novej výstavbe rešpektovať a nadväzovať na historicky vytvorenú sídelnú štruktúru s cieľom dosiahnuť vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifickosti pôvodného osídlenia.*
8. *Rešpektovať architektonické a prírodné hodnoty.*
9. *Navrhnuť spôsob rozčlenenia monoblokov ornej pôdy na menšie celky s cieľom obnoviť pôvodnú mozaikovitú poľnohospodársku krajinu a tým eliminovať rozkladné, deštruktívne a erózne procesy a zvýšiť tak ekologickú stabilitu a malebnosť krajiny.*

## **15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby**

### **Rozvoj bývania**

Pre ďalšie vývojové obdobie obce navrhnuť v ÚPN príslušný rozvoj obytnej funkcie

- kombinovanými formami rodinnej zástavby s tvorbou ucelených uličných celkov, ktoré sú charakteristické pre vidiecke sídlo:  
"Zlatno, Žitavská-záhrady, Horelužie, Holdy,Šafranica,Nad Hájom, Viničná , Hostianska,Topoľčianska"
- vhodnou kompozičnou dostavbou bytových domov (hromadnej bytovej výstavby) v oblasti centra.

Riešiť rozvoj individuálnej bytovej výstavby v disponibilných územiach v zastavanom území obce, na nových plochách v rozšírenom zastavanom území obce, zástavbou nevyužitých prelúk a ponukou možnosti výstavby vo väčších záhradách v rámci zástavby sídla, resp. na plochách v priamom napojení na súčasnú zástavbu. Pri väčších disponibilných územiach bude nutné realizovať malé - jednoduché pozemkové úpravy.

Pritom bude nutné rešpektovať priestorové obmedzenia rozvoja, ktoré je viazané na dodržanie sledovanej kompozičnej tvorby zachovania a obnovy pôvodnej architektonickej štruktúry v centrálnej časti obce a v priľahlých uliciach.

§ Využiť súčasnú disponibilitu zástavby obce, skvalitniť stavebno-technický stav pôvodných domov, prevádzku dvorných traktov pre bývanie, pre drobnú hospodársku činnosť a vývojovo aj pre rekreačný pobyt.

V rámci tejto funkcie navrhnuť účinné regulatívne opatrenia na skvalitnenie verejných uličných priestorov, dvorných traktov a záhrad v záujme zlepšenia architektonicko-stavebného a krajinnno-estetického vzhľadu obce, regulačne usmerniť využitie spoločných dvorov.

Využiť dosiaľ nezastavané plochy prelúk uličnej zástavby na bývanie so zachovaním charakteristickej miestnej parcelácie pozemkov.

Formou regulatívu stanoviť podmienky pre možný rozvoj bývania aj v súčasných rozľahlých záhradách rodinnej zástavby.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať počas návrhového obdobia s pozitívnym demografickým vývojom.

### **V návrhovom období sa počíta s nárastom počtu nových bytov v rodinnej zástavbe a vhodných bytových domov.**

- predpoklad 1 rodinný dom = 1 byt,

Zhodnotiť námet rozvojových plôch z urbanistického rozboru pre riešenie funkcie bývania:

- námety na rozvojové plochy pre funkciu bývania.

Riešiť súbor pre kombinovanú funkciu bývania a výrobných služieb, miestnej remeselnej malovýroby na vlastných pozemkoch, ktorý bude situovaný bez rušivých vzťahov k obytnej zástavbe obce, s veľkosťou pozemkov podľa individuálnej potreby. Zhodnotiť námet na lokalizáciu z urbanistického rozboru:

- námet na rozvojovú plochu pre kombinované funkcie výrobných služieb, komunálnej a remeselnej malovýroby a bývania.

V rozvojových plochách bývania riešiť aj plochy verejnej sídelnej zelene s drobnou architektúrou, detskými ihriskami podľa urbanistických ukazovateľov.

V zástavbe medzi rodinnými domami nepovoľovať prevádzky priemyselného a poľnohospodárskeho charakteru.

### Požiadavky a ciele riešenia:

1. *Rozvoj bývania a bytovej výstavby orientovať prioritne do území, ktoré tvoria vnútorné rozvojové rezervy a k ďalším lokalitám pristupovať až po ich vyčerpaní.*

2. *Návrh obytných objektov orientovať výlučne do lokalít, ktoré spĺňajú súčasné hygienické požiadavky a ktoré nebudú ovplyvnené hlukom, prachom, pachom a vibráciami.*

## **Rozvoj občianskej vybavenosti**

---

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej a vyššej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb a centrálnej administratívy lokalizovať v centre primárneho referenčného uzla a v línii primárnej kompozičnej osi. Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť s využitím vhodných objektov a priestorov v rámci súčasnej uličnej zástavby na distribučnom okruhu primárneho referenčného uzla. Tu realizovať objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod.

### **Školstvo a výchova- školské zariadenia**

V obci je cirkevná základná škola, ktorej zriaďovateľom je Biskupstvo Nitra. Budova školy i celý okolitý areál je majetkom obce. Obec zabezpečuje svojim školopovinným deťom vyučovanie na úrovni druhého stupňa v susednej obci Žitavany prípadne v Zlatých Moravciach. Pre tieto potreby funguje školský autobus takže dostupnosť vzdelávacích služieb je prijateľná. Základná škola je vybavená výpočtovou technikou a didaktickými pomôckami. Od prvého ročníka sa vyučuje anglický jazyk.

Obec prevádzkuje v budove, ktorá je obecným majetkom i predškolské zariadenie s kapacitou 60 detí. Nakoľko kapacita materskej škôlky bola dlhodobo využívaná len na jednu tretinu je efektívnosť takejto prevádzky prebytočná a budova bola v roku 2008 prestavaná.

Deti študujúce na vyšších stupňoch dochádzajú do vzdialenejších okresných miest alebo krajského mesta Nitra.

### **Kultúra a osвета**

a) *kultúrno - spoločenské zariadenia v obci:*

- kultúrny dom
  - priestory a zariadenia kultúrneho domu slúžia na organizovanie rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí ako sú napr. svadby, plesy, zábavy, rodinné oslavy a životné jubileá, pohrebné hostiny, divadelné predstavenia, koncerty, výstavy, športové akcie a iné. K dispozícii je tiež kuchyňa s kompletným vybavením. Veľká sála ponúka posedenie a stolovanie pre 120 ľudí.
- obecná knižnica

b) *kultúrno - spoločenské organizácie v obci:*

Kalendár pravidelných podujatí organizovaných v obci :

Máj- horská cykločasovka

Jún- folklórny festival

Jún- výstava zvierat

Júl- súťaž vo varení gulášu

Október.- spievajme si pre radosť

December- machulinská 20-tka

December- vianočný koncert

V obci pôsobí Občianske združenie „Vrabec“, ktoré zastrešuje väčšinu spoločenských záujmových skupín pôsobiacich na jej území.

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce.

Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

V riešení ÚPN budú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci .

### **Šport a telesná výchova**

V obci sa nachádza posilňovňa, tenisový kurt, detské a futbalové ihrisko, nové multifunkčné ihrisko. Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie - vybudovanie a údržba horských turistických chodníkov, cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy.

### **Zdravotníctvo**

Obec nemá vybudovanú vlastnú zdravotnícku infraštruktúru, nakoľko spádovo patrí pod mesto Zlaté Moravce, ktoré má polikliniku.

Cieľom riešenia ÚPN bude vytvoriť podmienky pre zabezpečenie doplnkovej zdravotnej starostlivosti vo vhodných prevádzkových podmienkach.

### **Sociálna starostlivosť**

Sociálnu starostlivosť obec prevádzkuje v zrekonštruovaných priestoroch budovy materskej škôlky od roku 2008. Pôvodná budova bola prestavaná na objekt s bezbariérovým prístupom a osobným výťahom tak aby bola prispôbená potrebám poskytovania sociálnej starostlivosti o občanov. Kapacita zariadenia bola schválená na 17 klientov. Obec nezabezpečuje opatrovateľskú službu. Stravovacie služby sú zabezpečované prostredníctvom jedálni základnej školy nie len pre klientov domovu sociálnych služieb ale i pre starších obyvateľov obce, ktorý využívajú možnosť stravovania sa v tomto zariadení.

§ Vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod. V návrhovom období obec plánuje vybudovať denný stacionár pre seniorov.

### **Komerčná vybavenosť**

#### **Maloobchodná sieť a služby**

V obci sa nachádza zhruba 10 prevádzok z oblasti maloobchodu a služieb, sú to služby v oblasti stavebných prác, účtovníctva a poradenstva, pohostinstva, potravinárstva a pod.

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry.

### **Verejné stravovanie**

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

V súčasnosti v obci funguje 1 stravovacie zariadenie.

### **Verejná správa a administratíva**

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:



Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia nie je dobrý, budova je pre danú funkciu primeraná a vo vhodnej polohe.

## **Rozvoj cestovného ruchu a rekreácie**

---

Jedným z programov ÚPN bude riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia má za cieľ vytvárať podmienky a rezervovať územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporovať a rozvíjať oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekrečný a turistický potenciál obce dáva predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu /turistika, cykloturistika/. Medzi dôležité intervenčných kroky ÚPN obce je , podporovať miestne združenia zamerané na chov včiel, podporovať rozvoj vinohradníctva a ovocinárstva. Členstvo a partnerská spolupráca obce s mikroregiónom Tríbečsko ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu a rekreácie hlavne v oblasti pešej turistiky, cykloturistiky, za účelom budovania prepojujúcich cyklotrás medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom.

Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým pešej turistiky a cykloturistiky. Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktivnosť obce Machulince;
2. podpora rekreačno-športových aktivít;
3. podpora rozvoj ovocinárstva, vinohradníctva a včelárstva;
4. prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
5. tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
6. zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
7. služby pre návštevníkov obce;
8. vytvorenie informačno-orientačných tabúlí;
9. vybudovanie a údržba značených turistických a cykloturistických trás;
10. podporovať rozvoj obecného športového areálu;
11. podporovať rozvoj cyklotransportu v nadväznosti na dochádzkovú trasu v smere na Zlaté Moravce.

## **Rozvoj výroby**

---

### **Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo**

V rámci spracovania ÚPN územne vymedziť ponukové rozvojové plochy pre miestnu priemyselnú /priemysel kameňa/a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavby obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Nové výrobné areály ako rozvojové plochy, polohovo orientovať predovšetkým do plošne rozsiahleho areálu PD s prihliadaním na ochranu PPF. Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo, so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru a ochranu obytných častí obce.

§ V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť zberný dvor a kompostáreň - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.

§ Zhodnotiť návrh rozvojových plôch podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru pre riešenie výroby.

### **Lesné hospodárstvo**

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajiny tvorby s tvorbou ucelených lesíkov .

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce spadajú do LHC Žitavany a LHC Topoľčianky.

Lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov. Lokálne sa vyskytuje ochranný les.

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

#### Požiadavky a ciele riešenia:

1. podporovať rozvoj malého a stredného podnikania;
2. podporovať rozvoj výroby a podnikania /lokality " areál PD"/;
3. vytvoriť predpoklady pre rozvoj a kultiváciu viníc a ovocných sádov s typickými krajovými odrodami, vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre chov včiel v súlade so zachovaním ekostabilizačných prvkov v krajine;
4. podporovať rozvoj rekreačnej turistiky, cykloturistiky v podhorskej a horskej oblasti Pohronskeho Inovca.

## **16. Požiadavky z hľadiska životného prostredia prípadne určenie požiadaviek na hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie**

### **Prírodné stresové javy**

#### Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti /lokality možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 6° (MSK-64). zdroj: [www.seismology.sk/](http://www.seismology.sk/)

#### Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného

ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarenia obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarenia, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza Štúra spadá 80% územia k.ú. Machulince do územia so stredným radónovým rizikom (63,0%). Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

### Zosuvné procesy a výmolvá erózia

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sú v predmetnom území zaregistrované zosuvy - svahové deformácie v lokalite vinice nad Šafranicou. V predmetnom území nie sú evidované staré banské diela. Predmetné územie nie je určené ako prieskumné územie pre vyhradený nerast.

V prieskumnom území sa nachádzajú výhradné ložiská s určeným CHLÚ ,DP(243, 477) a ložiská nevyhradeného nerastu LNN(4708,4647).

Zdroj: *geo. enviroportal.sk*

V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

### Geotermálna energia

Geotermálna energia je najstaršou energiou na našej planéte. Je to energia, ktorú získala Zem pri svojom vzniku z materskej hmloviny, následnými zrážkami kozmických telies. V poslednej dobe je energia čiastočne generovaná rádioaktívnym rozpadom niektorých prvkov v zemskom telese. Podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra územie nespadá do vymedzenej geotermálnej oblasti.

### Geotermálne vody

V k.ú. Machulince sa nachádza geotermálny vrt (oz. KD-1).

### Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

### Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V záujmovom území sa veľké ani stredné zdroje

znečistenia nenachádzajú. Obec je plynofikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

Zdrojmi znečistenia ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách;
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach;
- výrobné prevádzky v mestách Zlaté Moravce, Topoľčany, Partizánske.

Najbližším veľkým zdrojom znečistenia sú prevádzky:

1. Kotoľňa CTZ - Teplárne Zlaté Moravce
2. Kotoľňa na drevo, Topoľčany
3. Kogeneračná jednotka, Topoľčany
4. Spaľovacie turbíny, SLOVINTERNA, a.s., Levice
5. Nová výhrevňa, Slovenské energetické strojárne, a.s., Tlmače
6. Kotoľňa - Kotlárska 2, Tlmačská energetická, s.r.o., Tlmače
7. Minerálne vlákno 2, Knauf Insulation, s.r.o., Nová Baňa

*zdroj: air.sk*

### Povrchové vody

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

### Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

**V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa po vybudovaní využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.**

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

*V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.*

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

### Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy. Severne od zastavaného územia obce sa nachádzajú pôdy s obsahom rizikových prvkov nad limit B. Pôdy obsahujú bário - Ba. Pôdy, nachádzajúce sa južne od zastavaného územia obce vykazujú obsah rizikových prvkov nad limit B. Pôdy obsahujú olovo - Pb. (Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002)

#### Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty III. triedy, III/1620 a III/1622, ktorá prechádza zastavaným územím obce. Je zdrojom hluku a vibrácií. Cesta III. triedy zabezpečuje spojenie obce s bezprostredným okolím - okresné mesto Zlaté Moravce, obce Topoľčianky, Obyce. Po cestách III. triedy premáva v pravidelných intervaloch medzimestská hromadná doprava.

#### Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytlačujú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine.

Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi bariérovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovedy a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovedy spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovedoch resp. pri rekonštrukcii existujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr. v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topoľ šľachtený.

Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

### **Stresové prvky a javy sídelné a technické**

#### Výrobné a poľnohospodárske areály

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých firiem (do 25 zamestnancov). Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia je výrobnopodnikateľský bývalý areál PD , ktorý leží pri ceste III/1620 medzi Topoľčiankami a Machulincami.

#### Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody, únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázných druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch. Obytné územie je permanentne ohrozované zasypávaním rigolov komunálnym odpadom.

#### Dopravné línie a plochy

Z hľadiska širších dopravných vzťahov, najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta III. triedy, III/1620, ktorá prepája okresné mesto Zlaté Moravce, Žitavany, Machulince, Obyce. Cesta zabezpečuje vzájomné prepojenie obcí s okresným mestom, zároveň je to dopravná línia, po ktorej premáva medzimestská hromadná doprava v pravidelných intervaloch. Dopravné línie v území sú zdrojom hluku a vibrácií, predstavujú bariéry, ktoré ohrozujú hlavne migrujúce živočíchy.

#### Elektrovody

Predmetným územím prechádzajú dve nadradené linka 22 kVA vzdušného elektrického vedenia. Linka č.247 a linka č.375. Obe vychádzajú z hlavnej elektrorozvodne v Zlatých Moravciach (k.ú. Topoľčianky). Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinné estetické negatíva.

#### Produktovody

Cez riešené územie neprechádzajú produktovody a nezasahujú do neho ani ich ochranné pásma.

#### Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti, vrátane zariadení a objektov, ktoré je potrebné evidovať ako v textovej, tak i v grafickej časti ÚPN.

#### Čerpacia stanica pohonných hmôt

V obci sa verejné ČSPHM nenachádzajú. Najbližšie verejné ČSPHM a ich zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste Zlaté Moravce.

#### Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Skládku bioodpadu obec neprevádzkuje, ale zabezpečuje separovanie biologicky rozložiteľného odpadu. Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečený spoločnosťou Mario Pedersen - Waste a

vyváža sa na skládku Sita Slovensko, prevádzka Kalná nad Hronom. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji, v nadväznosti na zákon o odpadoch.

V predmetnom území sú na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidované 4 rekultivované skládky a dve skládky opustené bez prekrytia

### **Ohrozenie prvkov ÚSES**

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území sú prvky ÚSES najviac ohrozované:

- *intenzívnou poľnohospodárskou výrobou*

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom *znečisťovanie zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií* (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- *odpadovým hospodárstvom*

Nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podložja, pôdy a podzemných vôd . V k.ú. Machulince sa nachádzajú dve opustené skládky nelegálne bez prekrytia a 4 skládky upravené terénne prekryté. Potencionálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

V k.ú. obce Machulince je evidovaná sanovaná / rekultivovaná lokalita:

Identifikátor EZ: SK/EZ/ZM/1107  
 Názov EZ: ZM (005) / Machulince - skládka PO, (časť Píla)  
 Názov lokality: skládka PO, (časť Píla)  
 Druh činnosti: skládka PO  
 Stupeň priority: v registri nie je uvedené  
 Registrovaná ako: A Pravdepodobná environmentálna záťaž

- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry*

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žump.

Vzdušné elektrické vedenia, ktoré križujú poľnohospodársku krajinu, obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo.

Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

### **Ochranné pásma**

#### Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Do k.ú. Machulince zasahujú pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov.

V k.ú. Machulince sa nachádza poľnohospodársky chovateľský areál s určeným PHO.

*Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Machulince :*

#### Ochranné pásmo miestneho cintorína

Ochranné pásmo pohrebiska je 50 m od hranice pozemku pohrebiska; v ochrannom pásme pohrebiska sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom (v súlade so zákonom č.131/2010 Z.z. o pohrebníctve).

#### Ochranné pásma líniových stavieb

##### Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	20 m
a v zastavanom území ako komunikácia triedy B3	15 m
Vozovky miestnych komunikácií ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15 m

##### Ochranné pásma elektrických zariadení

Rieši zákon č.656/2004 Z. z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

a) od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblkové vedenie 1 m,

b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m;

c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m;

d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m;

e) od 400 kV 35 m;

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,

b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,

c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením



alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

#### Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Rieši zákon 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2

Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

- a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
- b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

#### Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásma pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

#### Ochranné pásma vodného toku

V zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je nutné rešpektovať a zachovať ochranné pásma:

- pri vodohospodársky významnom toku 10 m od brehovej čiary  
(resp. vzdušnej päty hrádze)
- pri drobných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary
- manipulačný pás 4 m od brehovej čiary

#### Požiadavky a ciele riešenia:

1. Zabezpečiť zastavenie likvidácie povrchových rigolov ,zabezpečiť ich ochranu a údržbu.
2. Vypracovať plán a harmonogram rekultivácie divokých skládok odpadu na monitorovaných lokalitách.
3. V oblastiach so zvýšeným radónovým rizikom aplikovať pri výstavbe objektov individuálnej bytovej a hromadnej výstavby protiradónové opatrenia.
4. Rešpektovať pásma hygienickej ochrany, ochranné pásma dopravných a technických zariadení.
5. Rešpektovať zákon o vodách č. 364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, Zákon č. 7/2010 o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 "Úpravy riek a potokov" a pod.

## **17. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu**

### **Ochrana poľnohospodárskej pôdy**

#### Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca širší rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- a) produkcia biomasy
- b) filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- c) ochrana diverzity druhov živých organizmov

- d) fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- e) zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- f) kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. "carrying capacity" územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využitelných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

### **Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy.**

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky má viac ako 40-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992

Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy . V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č. 152/1996 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy . Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohosp. pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy;
- chrániť poľnohosp. pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- chrániť spoplatnenú a chránenú poľnohospodársku pôdu podľa prílohy č.2 k nariadeniu vlády č. 58/2013;

V k.ú. Machulince sa nachádzajú aj chránené pôdy:

- BPEJ: - 0211 002 skupina č.3;
- BPEJ: - 0245 002 skupina č.3;
- BPEJ: - 0206 002 skupina č.3;
- BPEJ: - 0248 002 skupina č.4;
- BPEJ: - 0248 302 skupina č.4;
- BPEJ: - 0248 202 skupina č.4;
- BPEJ: - 0252 202 skupina č.5;

- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest ) na PP pristúpiť len v prípade , ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Požiadavky a ciele riešenia:

1. V návrhu riešenia pri rozvoji nových funkčných plôch uprednostniť polohy s horšou kvalitou pôdy- nižšou produkčnou schopnosťou.
2. Prehľad a zloženie poľnohospodárskej pôdy podľa BPEJ v k.ú. je potrebné spracovať graficky na mape M 1: 10000.
3. Pri poľnohospodárskej pôde chrániť prvé štyri skupiny BPEJ v území podľa zákona č.220/2004 Z.z. a podľa neho realizovať rozvojové zámery v území, rešpektovať celistvosť honov, rozvoj riešiť arondáciou;
4. Pri lesnej pôde - dbať na ochranu lesnej pôdy, dodržiavať LHP a rešpektovať ochranné pásmo lesa.

**18. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť územným plánom zóny**

Podrobnosť riešenia na úrovni územného plánu zóny sa nevyžaduje pre žiadnu lokalitu v riešenom území obce.

**19. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia**

V oblasti výroby a podnikateľských aktivít:

- navrhnuť a regulačne usmerniť lokalizáciu výrobných areálov, uprednostniť lokality s potenciálom pre výrobu a podnikanie v spádových územiach na danú funkciu potenciálne určených /lokalita: "areál PD"/;

V oblasti bývania:

- navrhnuť a regulačne usmerniť spôsob využitia rozvojových lokalít IBV a súčasnej IBV;
- navrhnuť a regulačne usmerniť spôsob využitia rozvojových lokalít HBV a súčasnej HBV;

V oblasti rekreácie a športu:

- navrhnuť a regulačne usmerniť rozvoj agroturistiky a rekreačno-športových aktivít v lokalitách s potenciálom pre rozvoj turistiky, cykloturistiky, s cieľom zachovania prvkov ÚSES /turistické a cyklistické trasy v oblasti pohoria Pohronský Inovec, Tríbeč;

V oblasti poľnohospodárstva:

- navrhnuť a regulačne usmerniť plochy určené na poľnohospodársku produkciu v riešenom území.

V oblasti odpadového hospodárstva

- navrhnuť a regulačne usmerniť lokalitu, určenú pre zberový dvor druhotných surovín.

Vo všetkých rozvojových lokalitách usmerňovať novú výstavbu prostredníctvom prípustných a neprípustných funkcií, doporučenej výšky zástavby, indexu podlažných plôch, koeficientu zastavanosti územia a stavebnej čiary /regulačných opatrení/. Stanoviť t. z. v. zelený index.

- rozčleniť územie obce na funkčné, priestorovo homogénne jednotky a k nim určiť prípustné, obmedzujúce alebo vylučujúce podmienky ich využitia.

## 20. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby

Medzi verejnoprospešné stavby obce budú v budúcnosti patriť nasledujúce dôležité stavby, ktoré sú pre chod obce a zabezpečenie životnej úrovne jej obyvateľstva mimoriadne dôležité. Pre všetky tieto stavby je nevyhnutné rezervovať aj potrebné plochy a zabezpečiť, aby neboli zablokované žiadnym iným rozhodnutím:

- homogenizácia cesty tretej triedy na kategóriu C7,5/60;
- všetky nové a rekonštruované miestne automobilové komunikácie a autobusové výbočiská;
- všetky autobusové zastávky;
- všetky pešie chodníky a priestranstvá v obci;
- všetky plochy statickej automobilovej dopravy;
- všetky novovzniknuté účelové komunikácie;
- všetky nové /rekonštruované lávky pre peších , cestné mosty a mostíky/;
- zberný dvor, lokálne zberné miesta odpadu;
- technická infraštruktúra potrebná pre rozvoj IBV, HBV, rekreácie a výroby;
- všetky elektroenergetické, telekomunikačné a plynárenské línie a zariadenia;
- všetky navrhované a rekonštruované cyklotrasy v záujmovom území obce Machulince;
- vodozádržné a protipovodňové opatrenia v obci Machulince. Stavby spojené s protipovodňovými opatreniami na vodnom toku Žitava a jej prítokoch .Stavby ktoré sú súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika pre túto geografickú oblasť.
- stavby spojené s rekonštrukciou a výstavbou nových verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....),
- stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje a pod.);

## 21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu

Toto Zadanie je vypracované v zmysle zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

Ďalšou etapou v procese spracovania ÚPN - obce bude Návrh riešenia ÚPN, ktorý bude v zmysle zákona 50/1976 Zb., zákona 237/2000 Zb., zákona č. 416/2001 Z.z. a neskorších noviel, spracovaný a prerokovaný so všetkými dotknutými orgánmi štátnej správy, dotknutým samosprávnym krajom, susediacimi obcami, dotknutými právnickými osobami a verejnosťou.

Obsah návrhu územného plánu obce Machulince bude spracovaný v súlade s ustanovením § 12 vyhlášky č. 55/ 2001 Z.z.

Čistopis územného plánu obce Machulince bude spracovaný vo farebnom tlačovom vyhotovení a tiež v digitálnej forme vo formáte PDF v súlade so zmluvou o dielo.

1. Textová časť
2. Grafická časť (smerná a záväzná časť)
3. Dokladová časť

### 1. TEXTOVÁ ČASŤ

#### A Základné údaje

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce ak existuje.
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania návrhu

B Riešenie územného plánu obce

- B1 Vymedzenie riešeného územia obce na základe údajov z katastra nehnuteľností a jeho geografický opis
- B2 Väzby, vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
- B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
- B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
- B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
- B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území najmä obytného územia, zmiešaného územia, výrobného územia , rekreačného územia vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
- B7 Bývanie – návrh riešenia
- B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
- B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
- B10 Rekreácia - návrh riešenia
- B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
- B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany i ochrany pred povodňami
- B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení
- B15 Návrh verejného dopravného vybavenia
- B16 Návrh verejného technického vybavenia
  - B16.1 Zásobovanie vodou
  - B16.2 Kanalizácia
  - B16.3 Plynofikácia
  - B16.4 Elektrifikácia
  - B16.5 Spoje a zariadenia spojov
- B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
- B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
- B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnotenú ťažbou
- B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
- B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

C Doplnujúce údaje územného plánu obceD Záväzná časť územného plánu obce

- a) Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia na funkčné a priestorovo homogénne jednotky;
- b) Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzity ich využitia, určenie regulácie využitia jednotlivých plôch vyjadrených vo všeobecne zrozumiteľnej legende/zákazy , prípustné spôsoby a koeficienty využitia;
- c) Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia;
- d) Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia;
- e) Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability, vrátane plôch zelene;

- f) Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie;
- g) Vymedzenie zastavaného územia obce;
- h) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov;
- i) Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a scelovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny;
- j) Určenie, na ktoré časti obce je potrebné obstarat' a schváliť územný plán zóny;
- k) Zoznam verejnoprospešných stavieb;
- l) Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.

## E     Dokladová časť

### **2.     GRAFICKÁ ČASŤ**

Podkladom grafickej časti budú katastrálne mapy doplnené výškopisom z dôvodu členitosti terénu so zakreslením celého katastra obce.

- |     |   |            |
|-----|---|------------|
| 1.  | Výkres širších vzťahov  | M 1:50 000 |
| 2.  | Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia k.ú. Machulince     | M 1:10 000 |
| 3.  | Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES  | M 1:10 000 |
| 4.  | Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny - stresové javy a zdroje  | M 1:10 000 |
| 5.  | Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia                     | M 1: 2 000 |
| 6.  | Výkres organizácie a regulácie územia   | M 1: 2 000 |
| 7.  | Výkres verejnoprospešných stavieb   | M 1: 2 000 |
| 8.  | Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia  | M 1: 2 000 |
| 9.  | Výkres riešenia verejného technického vybavenia obce - energetika, plynofikácia, telekomunikácie, informačné siete a ich zariadenia | M 1: 2 000 |
| 10. | Výkres riešenia verejného technického vybavenia obce - vodné hospodárstvo   | M 1: 2 000 |
| 11. | Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely  | M 1: 2 000 |